Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабрийн 21-һээ гарана | № 106 (13901) | 1975 оной майн 7, среда | Сэн 2 мүнгэн.

АВТОКЛУБ

культурын талаар хүн зонине һайнаар хангаха шухала байһан тухай хэндэшье мэдээжэ ёһотой, хүн зонине, таряашад, малшадые соёл культуралаар хангалгада автоклубууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. клуб... Тэрэнэй ашаар холын отара, гүүртэнүүдэй шэнэ номуудые абана, һонин лекци, хөөрэлдөө, социалис мүрысөөнэй дүнгүүд тухай мэдэнэ, концертнүүдые харана. Мүнөө республика до- 61 автоклуб хүдэлнэ, ондоогоор хэлэхэдэ, аймаг 2—5 автоклуб хүдэлнэ гээшэ.

клубуудай ажал хүдэлмэри тухай хөөрэлдөөн үнидаг. Үнэхөөрөөшье автоклубые шадамараар хэрэгсоёл культурын талаар хүн зонине хангалгада ехэ туйламаар. Жэшээлхэдэ, автоклубуудай хүдэлшэд, агитбригадын гэшүүд манай Эхэ орон дотор. саана боложо байһан үйлэ ушарнууд тухай мэдээрэжэ үгэнэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриин түрүү шэл, онол аргануудтай малшад, таряашадые талнэ, хүдөө ажахын, научно-ойлгомжотой, уран фильмүүдые харуулна, ханын газетэ, «Сахил- «Дайшалхы хуудаһануудые» гаргана, аман журые, стенднүүдые эмхидхэнэ, тематическа үдэшэ, ажалай түрүүшүүлтэй уулзалгануудые үнгэргэнэ. ионно-уран һайханай бригаданууд автоклубаар концертнүүдые харуулхынгаа урда тээ ажахын, ажал хүдэлмэриин, социалис мүрысөөнэй ябаса юбшохон мэдээсэлнүүдые хэнэ.

иотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө автоуудые хэрэглэхынгээ хажуугаар автоклубтай жа, холын отара, гүүртэнүүдтэ номуудые, газетэ, нуудые абаашана, нүүдэл библиотекэнүүдэй ноһэлгэн шэнэлнэ. Тингэхэтэеэ хамта хүдөө ажанэ номууд тухай шэнжэлэл хэнэ.

клубуудай олонхинь өөһэдын тусхай маршрудтай, бан ажахынуудай ажалшадые хангаха графигтай Эдэ графигууд КПСС-эй райкомуудаар, аймгүйүдээр баталагдадаг байха юм.

культурын талаар хүн зонине комплексно гуритаха онол аргые манай соёлшод һүүлэй жэлнүүдлэнэ. Комплексно бригаданuудтань лектор, уран бүлгэмэй артистнууд, библиотекын хүтэлбэри, врач, киномеханик, наймаашан болон бусад оро. Тингэжэ энэ бригада нэгэ маршрудаар ябажа хүн зоной эрилтэнүүдые һайнаар дүүргэнэ Захааминай, Мухар-Шэбэрэй, Хоринн, Хяагтын, анай аймагуудта имнэ онол аргые үргэнөөр нэбнэ.

ёһоор хүн зонине хангаха үүсхэлые эгээл түрүүдын аймагай Доодо-Торнин соёлшод гаргаа һэн. хаанай аймагай Дэрээнэй хүдөөгэй соёлой байнд энэ үүсхэлые дэмжээ.

энэй соёлшод Гааргын, Адагай, Этхитэ, Намаа, Ботоодо гэжэ газарнуудтахи культбазануудта нинтын-политическэ, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри байна.

4—1975 онуудай үбэлжэлгын үедэ республикын бууд нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Гурбан мян концерт болон зүжэгүүд табигдаһан, гурба мян гаран лекци уншагдаһан, хөөрэлдөөнүүд үнгэрбайна. 73 мянга гаран малшад эдэ концертнүүраһан, лекцинүүдые шагнаһан байна. Концертын агитационно-уран һайханай 100 гаран бригаданууд хүдэлмэридэ хабаадаа.

аминай аймагай соёлшодые эндэ магтамаар. Тэдэ 74 оной туршада 1025 концерт болон зүжэг таби108 кинофильмнүүдые харуулһан, 1200 лекци уншаөрэлдөө хэһэн, 1907 «Дайшалхы хуудаһа» болон ааннне» гаргаһан байна бшуу. «Уужам дэлгэр омни», «Манай аймаг — үсэгэлдэр, мүнөөдэр, », «Ажал гээшэ жаргал» гэһэн тематическа үдэ үнгэргэгдэнэ. Олон темэнүүдэй ёһоор «Соёл ын үдэрнүүд — фермэ дээрэ» гэһэн һайндэрын кинофильмнүүдые зүбшэн хэлсэлгэнүүд болоно. тинбэшье автоклубуудай ажал хүдэлмэридэ дуданууд олон. Зарим автоклубуудай ябуулһан хэмулганууд ёһын тэдысэ, хайша хэрэгээр хэгдэһэн ри байна. Зэдын, Бэшүүрэй, Түнхэнэй, Хэжэнгын дай автоклубууд муугаар хүдэлнэ. Нинтэ-полн, соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэри тэндэ һулаар ябуу, түрүү арга, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, фон болон бусад мууса хэрэглэгдэнэ.

клубуудые заһабарилха хэрэг тон муу. «Сельхоз» аймагуудтахи нэгэдэлнүүд тэдэнние заһабаулгатай аад, запасной часть үгы гээд олонхи арсана.

клуб... Соёлшод энээнние шадамараар хэрэглэжэ, ние соёл культурын талаар һайнаар хангаха хэлам һайжаруулаг лэ! Партинн райкомууд, аймгүйуд, культурын таһагууд дээрэ дурдагдаһан унданууддые усадхажа, хабарай тарилгын, холын ридэ малшадай гаралгын үедэ хүн зонние һайнаар хэрэгтэнь соёлшодто туһалха, тэдэнние һайнаар, раар хүтэлбэрилхэ зэргэтэй.

А. ДАНИЛОВ,
республикын культурын министерствын ахалагша инспектор.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ЧАС, ҮДЭР БҮХЭН ҮНЭТЭЙ

БОГОНИ БОЛЗОРТО

Республикын түрүү механизаторнуудай уряалые халуунаар дэмжэһэн Түнхэнэй таряашад гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 15 центнер орооһо ургуулха гэһэн зорилго урдаа табяад, хүсэ шадалаа эршэдхэн хүдэлжэ байна. Апрелиин эхинһээ саһа шуурганай байжа, газарай хүрьһэн һая болотор үшөө һайса гэдээгүй. Гэбэшье Түнхэнэй механизаторнууд шадамар бэрхээр ажалаа эмхидхэжэ, газараа борнойлжо, минеральна үтэгжүүлгэнүүдые оруулна гээшэ. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ, «Восточные Саяны» колхозуудай механизаторнууд мянга гаран гектар борнойлоод, 600—700 гектар газарай хүрьһэндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулан-хай.

Мүн Саянай совхозой таряашад 700-гаад гектар борнойлоод, нимэл хэмжээнэй газарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. Мүн Түнхэнэй, Туранай совхозой механизаторнууд тарилгынгаа хүдэлмэрине эхилбэ. Эдэ ажахынуудай таряалангай газар хада уулануудай ара талада оршодог тула бусад ажахынуудһаа нэгэ бага гээгдэжэ, тарилгынгаа ажалые захалба.

— Байгаалиин уларилай хэды һаалта хэбэшье, тобин хоёр үдэр соо тарилгынгаа ажалые дүүргэхэбди, — гэжэ Туранай совхозой главна агроном Шагжа Осорович Доржиев хөөрэнэ.

Түнхэнэй суута уралан нарижуулагша Дагба Онгоровнч Манзуровай бүтээһэн аммиагай уһа газарта оруулха түхеэрэлгые аймагай ажахы бүхэн хэрэглэжэ байна. Аммиагай уһаар таһалдуулангүй хангаад байбал, энэ агрегат үдэртөө 50 гектар таряалан үтэгжүүлнэ.

Энэ шэнэ арга хадаа Түнхэнэй таряашадай баян ургаса хуряалгада ехэ нүлөө үзүүлхэ байна.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

ГЕРОЙН БРИГАДАДА

Социалис Ажалай Герой Евлампий Павлович Бутаковой эрхилдэг Бага-Наринай тракторно-таряан ажалай бригадын полинууд дээрэ хабарай хүдэлмэри эхилһээр үнихэн болоо. Апрелиин эхеэр хүрьһэнэй шииг барихын түлөө паараа борнойлжо эхилһэн юм. Хамтадаа 900 гектар борнойлогдожо, 200 гектартань калийна дабһа, суперфосфат болон аммиачна уһа оруулаа.

Энэ бригада 1400 гектарта шэнниисэ, 400 гектарта обёос, 200 гектарта кукуруза, 300 гектарта тэжээлэй бусад ургамалнуудые тариха хараатай.

— Даб дээрэ шэниисэ тариха газарнай бэлэн болоод байна. Апрелиин 23-һаа газараа хахалжа эхилэнхэйбди. Бүхыдөө элдүүрилэгдэхэ 800 гектарай хахадынь шахуу хахалагдаа. Тарилгаяа майн 3-4-һөө эхилээд, 10 хоногто дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэйбди. — гээд, бригадир нүхэр Бутаков хөөрэнэ.

Тус бригада хабарай тарилгые эгээн зохид болзорто, һайн шанартайгаар үнгэргэдэг дээрэһээ жэл бүри баян ургаса абадаг юм. Нёдондо нилээд, ехэ ургасыень мүндэр сохижо, хохидолдо оруулаа һэн. Тиибэшье гектар бүриһөө дунда зэргээр 10,0 центнер, тэрэ тоодо гектарай 12 центнер шэниисэ хуряагаа һэн. Наринай адагай уһалагдадаг полиин гектар бүриһөө 30—35 центнер шэниисэ хуряагдадаг болонхой.

Энэ жэлдэшье тус бригадынхид хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн ургаса абахаар ажаллажа байна. Шэниисэ тариха 150 гектар газар уһалагдаа. Үшөө зуугаад гектар уһалагдахань. Эдэнэр газараа уһалхын тула булагай эхиндэ тощо халядаг заншалтай.

Бригадын гэшүүд Александр, Галина Зайцевтан гэр бүлөөрөө, Валерий Тубанов гэгшэд газар хахалхадаа халаанайнгаа даабарине 120—125 процент дүүргэнэ.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Бага Наринай тракторна бригадынхид ажалай шэнэ амжалтаар Агуухэ Илалтын үдэрые угтахаар тэмсэнэ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

ШЭНИИСЭ ТАРИЖА ЭХИЛБЭБДИ

Хэжэнгэдэ хабарай дулаахан үдэрнүүд хойно хойноһоо һубарин ерэжэ, газарай хүрьһэ даамайханаар гэдхээжэ эхилбэ. Энээнние һамбаашалан, манай совхозой механизаторнууд тракторнуудаа полинуудта шамдуухан гаргаба. Мүнөө түрүүшын 300-гаад гектар полидо шэниисэ таригдаад байна. Тиихэдэ хабар тариха 1.086 гектар газар хахалагдаа. Гадна таряалан, сабшалан дээгүүр шииг нойто хааха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Таряа тарилгын хажуугаар паар хахалалга түлэг дундаа ябана. 2.000 тухай гектар паар хахалагдаа. Эндэ совхозой түрүү механизаторнууд В. Мархасаев, Г. Цыбиков, Б. Бастуев болон бусад габшагай ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Б. ДУГАРОВ,
Хэжэнгын совхозой главна экономист.

ҺҮҮЛШЫН ГЕКТАРНУУД

Илалтын 30 жэлэй ойе ажалай үндэр амжалтануудаар угтаха зорилготойгоор манай колхозой механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ улам эршэтэйгээр хүдэлнэ. Орооһото болон тэжээлэй ургамалнуудые һаяхан лэ тарижа эхилбэбди. Мүнөө үедэ мянга шахуу гектар таригдаа.

Зүгөөр эртын паар яһала һайнаар хахалагдана. 2390 гектар паар хахалха түсэбтэй һаа мүнөө 2200 гектар хахалаад байнабди. Паар хахалха хүдэлмэридэ трактористнууд С. Добчинов, З. Хайфутдинов гэгшэд түрүүлэн ябана. Эдэ механизаторнууд үдэрэйнгөө нормо 200 процент дүүргэнэ.

К-700 түхэлэй тракторта хүдэлдэг С. Эрдынеев С. Цыренжапов хоёр сүүдхэдээ 26—27 гектар газар хахална. Арбаад үдэр соо 400 гектар паар хахалжа, баһал түрүүшүүлэй зэргэдэ гараһан байна. Эдэ үдэрнүүдтэ эртын паарай һүүлшын гектарнууд хахалагдажа дүүрэхэнь.

П. ХАЙДАПОВ.
Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Улаан-Үдэ хотоһоо далаад модоной газарта, Хяагта ошодог харгын хоёр талаар арба гаран колесно ба гусенична тракторнууд сеялкэ шэрэһэн иишэ тиишээ ябахань харагдана.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ орооһо таряанай баян ургаса хуряаха хүсэлэнтэй Улаан-Үдын «Заветы Ильича» совхозой механизаторнууд габшагайгаар ажаллажа ябана. Совхозой дуршэл ехэтэй механизаторнууд Базар Лубсандоржиев, Бадмацырен, Лхамажапов, Бимбадоржо Хандуев, Иван Чимитов, Борис Нимаев болон бусад хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө эршэмтэйгээр ажаллажа, халаанайнгаа даабари 150 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Б. Нимаевай, Б. Пурбуевай агрегадууд тарилга дээрэ. Түрүү механизатор Базар Лубсандоржиев. С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭГЭН ДУУГААР, НЭГЭЛ ҺАНАЛТАЙГААР

приятинуудай, эмхи нуудай ба партийна, омолна болон комсомоорхинүүдэй коллективтүлөөлэгшэнэрэй һунн урда тээхи округ зүблөөнүүд орон дотор . Эдэ зүблөөнүүд мапартиин дотоодын ба ын политикые нэгэ һаар һайшаалгын. эй ЦК-гай апрелиин оной) Пленумэй шиидүүдээр совет арадай үүсхэгдэһэн политиехэ дэбжэлтын оршон үнгэржэ байна. Маоной ажалшад Эсэгэ хамгаалгын Агуухэ совет арадай туйлаилалтын 30 жэлэй ойе зоригто, зохёон байажалаараа тэмдэг КПСС-эй ээлжээтэ съездые ажалай шэнэ тануудаар угтаха гэжэ хэй.

галтын урда тээхи дай суглаануудаар лэгдэһэн кандидату окружной зүблөөнүүд зүбшэн хэлсэгдэнэ, лиин округһоо дэбжэһэн депутадта хамандидат тухай хэлсэ.

ква хотын Бауманска лиин округой ажа түлөөлэгшэдэй һун урда тээхи зүблөөн 5-да баярай оршон байболобо. Тэрэнние Хаталлургиин И. П. Барнэрэмжэтэ эрдэм-шэнын түбэй институдай ор, Социалис Ажалай И. Н. Голиков нэгэгэ. олго - шэнжэлэлгын нуудай заводой пилиСоциалис Ажалай В. В. Пушкарев трираад, ниислэл хоБауманска һунгуулиин РСФСР-эй ВерСоведэй депутадта аар КПСС-эй ЦКнеральна секретарь Леонид Ильич Брежэбжүүлэгдэһые дэмжэхэ дурадхалтайгаар предприятиингаа коллективэй үмэнэһөө зүблөөндэ хабаадагшадта хандаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад Москва хотын Бауманска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа, **Леонид Ильич Брежневтэ** хандаа.

Москва хотын **Октябрьска** һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи зүблөөн болобо.

Окружной зүблөөндэ хабаадагшад Москва хотын **Октябрьска** һунгуулиин округто һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа, **Леонид Ильич Брежневтэ, Юрий Анатольевич Овчинниковта** хандаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ **Ленинградска** һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөн «Гидропроект» гэжэ проектно-бэдэрэлгын ба эрдэм-шэнжэлэлгын институдта болобо.

Ленинградска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар зүблөөндэ хабаадагшад **Николай Викторович Подгорнодо** хандаа.

РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалта үнгэргэхэ Москва хотын **Фрунзенска** һунгуулиин округой ажалшадай түлөөлэгшэдэй һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөн Композиторнуудай бүхэсоюзна байшан соо болобо.

Москва хотын **Фрунзенска** һунгуулиин округһоо депутадта һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхэ гуйлтатайгаар зүблөөндэ хабаадагшад **Алексей Николаевич Косыгинда** хандаһан байна.

(ТАСС).

• • •

СОВЕТСКЭ РАЙОН

Эдэ үдэрнүүдтэ районой промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай ажалша коллективүүдтэ һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо үнгэрбэ. Суглаануудта хабаадагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидатуудые баяр ёһололой оршон байдалда нэгэн ниитэ һанал бодолтойгоор дэбжүүлһэн байха юм.

«Туяна» гэжэ оёдолой гол предприятиин мэдэлэй оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар предприятиингаа түрүү хүдэлмэришэн моторист-оёдолшон **Аграфена Егоровна Томскаяе** нэгэн дуугаар дэбжүүлээ.

Республикын түрүү предприятинуудай нэгэн болохо «Электромашина» заводой коллективтэ болоһон олониитын үргэн хабаадалгатай суглаан дээрэ заводой хүдэлмэришэн **Галина Алексеевна Галушевская** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдээ. Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой ажалшад республикынгаа гүрэнэй дээдын органдо электро-гагнууршан **Евгения Митрофановна Жукова**, Улаан-Үдын телеграфно-телефонно станциин хүдэлмэрилэгшэд телеграфистка **Любовь Ильинична Хорват** гэгшэдые түлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри баталан абаа.

Улаан-Үдын авиационно предприятиин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад өөһэдынгөө дундаһаа республикынгаа Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ эрхэдэ хүртэһэндөө ехэтэ омогорхон, предприятиингаа бэрхэ пилот **Анатолий Павлович Абашеевые** һанамжалба. Тиихэдэ Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал шэлэй заводой ажалша коллектив хамтынгаа суглаан дээрэ хүдэлмэришэн эхэнэр **Галина Гавриловна Сахиновае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

Зүүн Сибириин технологическа институдай профессорнууд, багшанар, алба хаагшад болон техническэ хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь **Вандан Бадмаевич Базаровые**, металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ заводой коллектив республикын нютагай промышленностиин министр **Мария Федосеевна Завгородняяе**, Буркоопсоюзай автобазын хүдэлмэрилэгшэд Улаан-Үдын ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ **Вадим Прокопьевич Убеевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлһэн байна.

ХОРИИН АЙМАГ

Хориин леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшадай хамтын суглаан болоо. Соведүүдэй һунгалтын бэлэдхэлдэ зорюулһан энэ суглаанда хабаадагшад һунгуулиин Ашангын 148-дахи округһоо һунгагдаха Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсээ. Тиихэдээ республикынгаа гүрэнэй дээдын органдо комплексно бригадын бригадир **Алексей Дмитриевич Арефьевые** түлөөлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаа.

Иимэ суглаанууд мүн Үдын совхоздо, Хүрбын леспромхоздо боложо үнгэрөө. Үдын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба алба хаагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар (Үдын 149-дэхи округһоо) КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Виктор Улахановнч Дархановые** дэбжүүлбэ. Тиихэдэ Хүрбын леспромхозой ажалшад «Забайкаллес» комбинадай директор **Дмитрий Дмитриевич Серебренниковые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар (Тээгдын 150-дахи округһоо) нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ

Хэжэнгын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад һунгуулиин Хэжэнгын 100-дахи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар ажахын бэрхэ һаалишан **Цырма Цыденовна Чимитовае** дэбжүүлбэ. «50 лет Октября» совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад һунгуулиин Худанай 101-дэхи округһоо КПСС-эй Буряадай обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагые даагша **Александр Бадлаевич Бардоновые**, Чисаанын совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад, Хүртэйн леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болон алба хаагшад һунгуулиин Чисаанын 102-дохи округһоо КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Ринчин-Доржо Гыргеевич Баяртуевые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

1975 ИЮНИИН 15

Соведүүдэй һунгалта

ТҮНХЭНЭЙ АЙМАГ

Түнхэнэй совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшад һунгуулиин Хэрэнэй 136-дахи округһоо Могой горхоной түрүү һаалишан **Хорло Аюшеевна Имеевае**. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд һунгуулиин Тоорын 135-дахи округһоо КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **Анатолий Дамдинович Моглоевые**, «Сибиряк» колхозой колхознигууд һунгуулиин Түнхэнэй 137-дохи округһоо тус колхозой түрүүлэгшэ **Логей Андреанович Максимовые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

АХЫН АЙМАГ

Аймагай «50 лет Октября» колхозой колхознигуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй һунгалтын урда тээхи суглаан болоо. Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха һунгуулиин Ахын 119-дэхи округһоо депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэгдөө. Тус округһоо республикын Верховно Соведэй депутадта кандидадаар энэ колхозой мал адуулагша **Базар-Сада Цыреторович Нахан-цаков** дэбжүүлэгдэбэ.

«Улаан Аха» колхоздо һунгалтын урда тээхи суглаан боложо, нүхэр Нахан-цаковай кандидатуры нэгэн дуугаар дэмжэһэн байна.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1975 оной майн 1-нэй мэдээн

(Хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн
Баргажанай	71	55	—
Баунтын	77	72	—
Бэшүүрэй	73	63	81
Зэдын	86	58	75
Яруунын	44	56	—
Загарайн	84	61	172
Захааминай	81	64	—
Кабанскын	41	59	82
Хэжэнгын	59	60	—
Хурамхаанай	61	60	—
Хяагтын	72	63	43
Мухар-Шэбэрэй	56	65	118
Ахын	79	43	—
Прибайкалиин	98	56	—
Хойто-Байгалай	43	74	—
Сэлэнгын	80	57	—
Түнхэнэй	80	58	—
Улаан-Үдын	83	62	65
Хоринн	101	60	65
Республика бүхыдөө	67	60	67

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. М. ВОРОНИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ олон жэлэй туршада аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Кабанскын нугаһанай фабрикын директор Георгий Михайлович **Воронинние** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 6.

ОНЬҺОЖОРУУЛГЫН ТҮЛӨӨ ХЭН ХАРЮУСАХАБ?

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин участок бүхэндэхи хүдэлмэрие үргэнөөр оньһожоруулха, электрын элшэ хүсөөр һайса хангаха, техническэ талаарнь улам һайнаар зэбсэгжүүлхэ, бии байһан бүхы машина, оньһон түхеэрэлгэнүүдые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ гээшэ хүдөө ажахые саашадань бүри хурданаар хүгжөөхэ арга нүхэсэл болоно.

Һүүлэй арбаад жэлдэ манай республикын хүдөө ажахыда трактор, машина, элдэб оньһон түхеэрэлгэнүүд электрын элшэ хүсэн улам ехээр хэрэглэгдэдэг боложо байна. Хэрбээ 1961 ондо манай колхоз, совхозуудта 528,9 мянган мориной хүсэ хэрэглэһэнэй зэргэ оньһон техникэ ашаглагдадаг байбал, мүнөө ажахынуудта хамта 1270 мянган мориной хүсэтэй трактор, машина, элдэб оньһон түхеэрэлгэ болон электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэнэ.

Мүнөө орооһо таряа, хартаабха, овощ, тэжээлэй ургамалнуудые ургуулжа абаха хүдэлмэри гол түлэб оньһон машинын хүсөөр хэгдэнэ ха юм даа. Жэшээнь, республикын ямаршье ажахые абаад үзэхэдэ орооһо тарянай тоогууд дээгүүр олон янзын, мүнөө үеын шэнэ техникэ дүүрэн байдаг. Теэд тэдэнэй зариман үшөөл һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэггүй, олонхи ушарта таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэри гараар хэгдэдэг. Энээнһээ уламжалан, һүүлэй һүүлдэ абтаһан тарянай центнер бүхэнэй өөрынь үнэ сэн ехэ болошодог байха юм. Эндэ ажахынуудай инженернэ албан үшөөл мууса хүдэлнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Тэрэшэлэн һүүлэй жэлнүүдтэ зарим ажахынуудай малай гүүртэ, фермэнүүдтэ яһала олон оньһон түхеэрэлгэ, машинанууд тодхогдоно. Гэбэшье тэндэхи бүхы ажалые гүйсэд оньһожоруулха комплексно түхеэрэлгэнүүд үшөөл тон үсөөн байһаар. Тиимэһээ мал ажалдахи зарим хүдэлмэрие оньһожоруулхадашье, бүхы дээрээ экономическа талаараа энээнһээнь мүртэй аша үрэ гаранагүй. Үнгэрхэдөө зарим хүдэлмэриинь оньһожоруулагдаһан гүүртэ, фермэнүүдтэ абаһан продукциин өөрынь үнэ урдынхиһаа хямдархаһаа байха, бүри үнэтэй болоно. Жэшээнь, һаалиин ямар нэгэ фермэдэ үнеэдээ байра дээрээ уһалха, уһыень бүлеэдхэхэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхоходоо, 3 кочегарнуудые нэмэжэ табина. Байра соохи шэбхэ гаргаха транспортёр тодхоходоо, үшөө нэгэ трактор, баһа нэгэ хүнийе нэмэжэ табидаг. Гадна үнеэдые оньһон аргаар һааха түхеэрэлгэ тодхоходоошье баһал нэгэ хүнийе нэмэжэ табина ха юм. Тиихэдээ һаалишан бүхэндэ олон үнеэд даалгагдаха, энээнһээ хэдэн хүн сүлөөрхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлхэ ёһотой аад, харин хэдэн хүн нэмэжэ табигдаһан болоно бшуу. Иимэ оньһожоруулгаһаа ашаг үрэ гарахаһаа байха, эсэстээ үлүү гаргаша гаргана, продукциин өөрынь үнэ сэн дээшэлнэ. Илангаяа малда үбһэ тэжээл хубаарилан үгэхэ хүдэлмэри ёһоор оньһожоруулагданагүй.

Жэшээнь, Кабанскын аймагай Оймороой совхозые абаад үзэе. Тус ажахын Оймороой, Худариин, Корсаковай һаалиин фермэнүүдтэхи зарим хүдэлмэринь оньһожоруулагданхай. Теэд нёдондо жэлэй дүн гаргахада, эдэ фермэнүүд гарзатаһан, харин ямаршье оньһожоруулга хэгдээгүй Шерашовска фермэнь сэбэр ашаг олзотой гараа. Энэ фермэдэ ажалайшье бүтээсэ нүгөөдүүлэйхиһээ һураггүй доошоо байба. Энэ жэшээ дээрэһээ фермэнүүдтэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые тодхоһоной хэрэггүй гэхэеэ һананагүйб. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүнүүдэй ажалые хүнгэдхэхэ талаар оньһожоруулгын удха шанар тон ехэ ааб даа.

Гэбэшье хүдөө ажахыдахи, илангаяа мал ажалдахи бүхы хүдэлмэрие үргэлжэдэнь комплексноор оньһожоруулха гээшэ мүнөөдэрэй шухала зорилго болоно. Жэшээнь, үбһэ тэжээл буйлуулха, бэлдэхэ, малда хубаарилжа үгэхэ, шэбхэ сэбэрлэхэ, үнеэдые һааха, байра дээрэнь уһалхаһаа эхилээд, һү хүргэхэ хүнэг амһарта угааха хүрэтэр, бүхы хүдэлмэриин оньһон машинаар хэгдэдэг байгаал һаань, эсэстээ ажалай бүтээсэ эрид дээшэлхэ байна.

Гахай үсхэбэрилгэдэшье баһал иимэрхүү байдал үзэгдэнэ. Илангаяа поршоонхолхо гахай харадаг хүнүүдэй ажал тон мууса оньһожоруулагдана. Гахайшан бүхэндэ гахай түрүүлхэ оройдоол 25 таһалга даалгагдажа, тэндэ жэл соо 100 гахай түрүүлэгдэнэ гэхэ гү, али бэрхэ гахайшад лэ тус тустаа жэл соо 1000 поршоонхо абана. Харин мүнөө ороной түрүү ажахынуудай гахайшан бүхэн жэл соо 5—6 мянган поршоонхо абана ха юм. Манай ажахынуудта эхэ гахайнуудые эдеэлүүлхэ хүдэлмэриин ёһоор оньһожоруулагдаагүй дээрэһээ нэгэ хүндэ олон гахай даалгаха аргагүй байна бшуу.

Хэнэйшье мэдэһээр колхоз, совхоз бүхэндэ элдэб оньһон техникэ, түхеэрэлгэ хүдэлгэхэ, хинан харюу[...] шэнэ юумэ нэбтэрүүлхэ [...] дэлмэрие инженернүүд[...] ханигууд, механизатор[...]лэ толгойлхо, [...] түлөө харюусахашье [...] ааб даа. Гэбэшье бригад[...] мэнүүдтэ байһан олон [...] электромоторнууд, элдэб [...] һон түхеэрэлгэнүүд [...] ушарта эзэгүй, тэдэнэй [...] харюусаха хүн үгы [...] байдаг. Эндэ инженерно [...] муугаар хүдэлнэ гэээшэ [...]

Энэ шухала хэрэгтэ [...] анхарал табиха, гүүртэ[...] мэнүүдтэ ажалые удаа[...] гаар оньһожоруулха, ин[...] нэ албые һэргээхэ, хар[...] га, үүргыень ехэ болго[...] ерээ.

С. ЖАНЧИП[...]
Кабанскын ай[...]
Оймороой совхо[...]
отделениин зоот[...]

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД ХАРААЛАГДАА

Соёл культурын, коммунально-ажаһуудалай, медицинын, худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд аймагай хүн зоной эрилтые хэр зэргэ хангана гээшэб? Энэ асуудалла һая боложо үнгэрһэн КПСС-эй Ахын райкомой пленум анхаралаа хандуулба. Тус асуудалаар элидхэл хэһэн партиин райкомой секретарь С. С. Галсанов, мүн элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад дээрэ дурсагдаһан эмхи зургаануудай коллективүүд хүдэлмэреэ һайжаруулха талаар яһала ехэ юумэ бүтээгээ, олон хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ гэжэ тэмдэглэһэн байна. Илангаяа соёл культурын эмхи зургаануудай ажал ябуулгада хубилалта горитой. Худалдаа наймаа эрхилхэ хэрэг мүн лэ һайжарантуу.

Гэхэ зуура, эдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөөл ушарһаар зандаа. Шиидхэбэреэ оложо шадаагүй асуудалнуудшье олон. Зарим клуб, библиотекэ болон магазинууд муугаар хүдэлнэ, кадрнууд дуталдана. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха хэрэг бүришье муугаар эмхидхэгдэнхэй байһаниинь элирһэн байна.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа КПСС-эй райкомой пленум зохихо хэмжээ ябуулга хараалаа.

Ц. ЦЫБДЕНОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

Ехэ хүдэлмэриин хэгдээшье һаа...

Түмэр замаар ашаа шарэлгэ, хүн зоной ябаса жэл ерэхэ бүри улам ехэл боложо байдаг. Түмэр замай Улаан-Үдын отделенидэ энэ ургалта жэл бүхэндэ 15—16 процент болодог гээшэ. Илангаяа поездоор хүнүүдэй иишэ тиишээ ябалга угаа ехээр ургаһан байха юм. Тиимэһээ пассажирнуудые һайнаар хангахын тула отделенидэ ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ.

Гэбэшье пассажирнуудые шэрэхэ хэрэгтэ дутуу юумэн олон. Пассажирска поезднууд график соогоо ябанагүй, гээгдэнэ. Энэ ушар илангаяа республикын городууд хоорондо ябадаг пассажирска поезднуудта хабаатай. Поездын зогсодог газар олон тээ муугаар түхеэрэгдэнхэй. Улаан-Үдэ станциин вокзалые нэмэдхэн заһабарилга ехээр удажагайрна. Эдэ мэтын дутагдалнууд, алдуу эндүүнүүд түмэр замай Зүүн Сибириин Улаан-Үдын отделениин аппарадай партийна эхин организациин хамтын суглаанай болоходо онсо тэмдэглэгдээ.

Поездоор аянһалагшадые хангаха хэрэгые улам һайжаруулха тухай асуудал зүбшэлгэ коммунистнуудай эдэбхитэдэй хабаадалгатайгаар үнгэрөө, тэдэнэр олон дурадхалнуудые оруулаа. Энэ шухала хэрэгые саашадань гүримшүүлхэ, һайжаруулха хүдэлмэридэ коммунист бүхэн хубитаяа оруулха уялгатай байһанаа элирхэйлээ.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕМИНАР

«В. И. Ленин культурна революци тухай» гэһэн темэ шухала удхатай. Тиимэһээ Хэжэнгын интернат һургуулида болоһон теоретическэ хэшээл дээрэ тус асуудалаар ехэ бэлэдхэлтэй, һайн хөөрэлдөөн болоо. Һургуулиин багша Ц. Д. Базаржапова культурна революци тухай сугларагшадта тон һонороор, зохидоор хөөрэжэ үгөө.

Марксизм - ленинизмын классигуудай культурна революци тухай хэлэһэн үгэнүүдые жэшээ болгон харуулжа байгаад, элидхэлшэ тус һургаалай гол удха шанарые тон һайнаар, ойлгосотойгоор харуулжа шадаа.

Гадна тус һургуулиин багша Ц. И. Ванданова коммунис үзэл бодолтойгоор хүнийе хүмүүжүүлхэ тухай хөөрэжэ үгэбэ. Тиихэдээ совет хүнийе хүмүүжүүлгын онол арганууд тухай яһала һайнаар хөөрэжэ үгөө гэжэ хэлахэ хэрэгтэй. Элидхэл хэһэн хүн бүхэн һайн бэлэдхэлтэй байгаа гэжэ тэмдэглэхэ байнабди.

Тус хэшээл энэ һуралсалай жэлэй һүүлшын хэшээл болоно. Бүхэли жэл соо хэһэн хүдэлмэриинь үрэ дүн ендэ эли болон харагдаха ёһотой байһаниинь арсалтагүй. Тобшолон хэлэхэдэ, тус хэшээл эдэбхитэйгээр үнгэрөө. Сугларагшад бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулжа шадаа.

Энэ семинарта хабаадагшад бултадаа конспектнүүдые хэжэ, үзэһэн материалаа бүхөөр хадуун абахые яһала оролдодог байна. Һуралсалай харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр тон һайнаар хангагданхай. Пропагандист А. Д. Балданов хэшээлнүүдтээ һайнаар бэлдэжэ, шагнагшадтаа материалаа ойлгуулхын тулада элдэб методическа онол аргануудые хэрэглэжэ, үзэжэ байһан юумэн тухайгаа хөөрэжэ үгэдэг байха юм.

Хойто һуралсалай жэлдэ философиин болон научна коммунизмын һургаалые саашадань үзэхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа семинарта һурагшад мэдүүлээ. Тиигээд пропагандистаар Анатолий Дашиевич Балдановые үлээхэ гэһэн шиидхэбэри абаа.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

Харлампий Григорьевич Русин арбан дүрбэ наһатайһаа трактор жолоодожо эхилһэн юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо гушан жэлэй турша соо Улаан-Үдын аймагай «Советская Россия» колхоздо механизатораар хүдэлнэ гээшэ. Энэ үе соо Харлампий Григорьевич дүй дүршэлөөр баян, оролдосотой бэрхэ механизатор боложо шадаһан байна. Ажалай үндэр амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө колхозой правлени, партийна организациин зүгһөө нэгэтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан, мүнгэн шанда хүртэһэн юм.

Харлампий Русин мүнөө колхозойнгоо тракторно-тарянан ажалай бригадын бригадирай орлогшоор хүдэлнэ. Энэ жэлэй хүдөө ажахын техникэ заһабарилга түрүү механизатор Русинай ударидалга доро һайн шанартайгаар, богони болзор соо үнгэргэгдэһэн байна. Гадна Х. Г. Русин Дээдэ-Жэрэмэй ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй депутат һэн тула ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаададат юм.

Мүнөө хабарайнгаа тарилга эмхитэйгээр эхилээд байһан коммунист Х. Г. Русинай бригада даабаряа богони болзор соо дүүргэхые оролдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Г. Русин.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

ОЛОНИИТЫН, ХАМТЫН ХҮСӨӨР

(КПСС-эй Хориин райкомой пленумһээ тэмдэглэл)

Партиин Хориин райкомой һаяхан болоһон пленум дээрэ райкомой секретарь **Д. Д. Дагбаевай** «Социалис хуули сахиха хэмжээнүүд ба аймаг доторхи гэмтын ябадалтай тэмсэлээ шангадхаха тухай» гэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

Хориин аймагай ажалшад юһэдэхи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оролсоод, ажалдаа зарим тэды амжалтануудые туйлаба гэжэ элидхэлшэ зааба. Байгша оной нэгэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха гүсэбөө амжалтатайгаар дүүргэһэн Хориин аймагта КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг 1500 түхэриг мүнгэн шантайгаар барюулагдаба. Аймагай промышленна предприятинуудай коллективүүд мүн лэ муу бэшээр ажаллаа.

Гэбэшье ажалшадай коллективүүдэй амжалта туйлаха хэрэгтэнь ажалай һула журам, архидалга, ямаршье шалтаггүйгөөр зайгуултаха ябадал болон бусадшье дутуу дунданууд ехэ хохидол ушаруулна. Хориин, Анаагай совхозуудта, Хориин райподо, барилга-заһабарилгын участогта, ПМК-да болон бусад зарим эмхи зургаануудта ба организацинуудта ажалай журам эбдэхэ ябадал илангаяа олоор дайралдана. Иимэ ушар юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, тэндэхи партийна организацинууд хуули сахилгые бэхижүүлхэ, гэмтын ябадалтай тэмсэлээ шангадхахэ талаар ударидахы үүргээ хүсэдөөр дүүргэжэ шаданагүй. Олониитын хүсэн — нютагай Соведүүд, нүхэдэй сүүдүүд, эхэнэрнүүдэй совет, профсоюзай болон комсомолой организацинууд энэ шухала хэрэгтэ һулаар хабаадуулагдана. Ажалай журам эбдэхэ, архидаха, ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха, гэмтын ябадал гаргаха хэрэг олониитын, хамтын хүсөөр усадхагдаха ёһотой гэжэ элидхэлшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Энэ талаар Хандагайн леспромхоздо, Дээдэ-Тайлсын совхозой партийна организацинууд социалис хуули сахилгые бэхижүүлхэ, гэмтын ябадалтай тэмсэлээ шангадхаха талаар горитой хүдэлмэри ябуулна.

Гэхэтэй хамта, гэмтэ ябадал гаргаха ушар архиин хоронһоо болоно гэжэ олон баримта гэршэлнэ. Зүгөөр архидалгатай тэмсэлые шангадхаха тухай мэдээжэ тогтоолые дүүргэхэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэдхэхэ талаар партийна олохон организацинууд биратай юумэ хэнэгүй.

Һүүлэй үедэ ниитын зөөридэ хайша хэрэгээр хандадаг, малаа олоор гарзалуулдаг хүдэлмэрилэгшэд дайралдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, Үдын совхоз үнгэрэгшэ жэлдэ 173 толгой эбэртэ мал, олон хурьгадые гарзада оруулаа. Тиихэдэ аймаг дотор аяар 2700 хурьган гарзалһан байна. Хонишод болон малшадай харюусалга дээшэлүүлхэ, гэм зэмэтэй хүнүүдые харюусалгада хабаадуулха талаар хэмжээнүүд абтанагүй.

Пленум дээрэ табигдаһан асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Анаагай совхозой хүдэлмэришэдэй комитедэй түрүүлэгшэ **Ч. Ц. Дмитриев**, Хориин дунда һургуулиин партийна организациин секретарь **Е. И. Красноруцкая**, Үдын совхозой парткомой секретарь **Б. Б. Цырендоржиев**, Хүрбын леспромхозой парткомой секретарь **Л. С. Рыжков**, аймагай арадай сүүдэй түрүүлэгшэ **Е. Б. Цырендоржиев**, аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **М-Ж. Ц. Гармаев** болон бусад хабаадажа, аймаг дотороо гэмтын ябадалые усадхаха талаар дурадхалнуудые оруулһан байна.

Пленумэй хүдэлмэридэ республикын прокуророй орлогшо **И. И. Фортуна**, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо **С. С. Перепанов** гэгшэд хабаадажа, үгэ хэлэһэн байна.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаар зохихо тогтоол батална абаба.

С. ОЧИРОВ.

КЛАВА ХЭЭТЭЙ ХАБАТАЙ

★ Түрүү һаалишан К. И. Авдеева юһэдэхи табан жэлдэ бүхыдөө 1.480 центнер һү һааха түсэбтэй аад, мүнөө дүрбэн жэл дүрбэ һара соо 1.795 центнер сагаан эдеэ тушаагаа.

★ Харууһалжа байһан 25 үнеэдһээ жэл бүри 25 тугал түлжүүлнэ. ★ Табан жэлэй эсэс болотор түсэбһөө гадуур үшөө 480 центнер һү һааха зорилготой.

ЗУРГААН ЖЭЛЭЙ СААНА нэгэтэ хабар Санномыск тосхоной һаалиин фермые даагша Валентина Борисова ехэл хүхюутэйгээр энеэбхилэй, һаалишадаа мэхэтэйхэн нюдөөр нэгэ-нэгээр харасагаан:

— Битнай иимэхэн һаалишание олооби, — гээд, эрхии хургаяа өөдэнь ёдойлгон хэлэбэ. — Ойлгогты, нүхэд, удахагүй бултыетнай ахижал гараха байха даа. Харааарайгты, — гэбэ.

— Тэрэтнай хэн бэ, хаанаһаа ерэһэн хүн бэ? — галдэжэ, һаалишадынь шууялдашаба.

— Яагааб даа, хонишон Андрей Авдеевэй һамган Клавдия Ивановна. Таанад булта мэдэхэт, тэрэтнай ехэл хүдэлмэришэ эхэнэр. Тэрэш үхибүүдэйнгээ гарахаһаа урда һаалишанаар хүдэлһэн ха юм. Теэд юундэшьеб һаалишан болохо дурагүй байгаа. Арай гэжэл үгэдөө оруулааб. Зүбшөөлөө үгөө хадаа хүдэлхэл байха даа, — гэжэ фермые даагша этигэнгеэр хэлээ һэн.

Нээрээшье, Клавдия Авдеева түрүүшээр һаалишан болохо тиимэшье дуратай байгаагүй. Ажалһаань айгаа бэшэ. Тэрэ ямаршье ажал хэхэдээ, хүнэй хойно байдаггүй, хэршье хүшэр хүндэ хүдэлмэриһөө тунхаридаггүй, бүри багахандаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ элдэб ажал хэжэ, нилээд хатуужаһан хүн бэлэй. Гансал удаан саг соо олон хүнэй гар дамжажа, ёһоор харууһагүй байгаад, хожоршоһон, муудашаһан үнеэдые тушаажа абахань нэгэл зүрхэ алдахаар шэнги тэрээндэ һанагдаа бэзэ.

Үнеэдээ тушаажа абаад, тэдэнэйнгээ абари зангые һайса адаглан хаража, ямарынь хэды шэнээн һү үгэжэ шадахаб, ямарынь эдиһэнээ хүсэд харюулхаяа болиһон мал бэ гэжэ ехэл анхаралтайгаар шэнжэлбэ. Тиигээд фермые даагшадаа иигэжэ хэлэбэ:

— Валентина Николаевна, эдээн cooһoo таба-зургаан үнеэдни хүхэ дэлэн муутай, зариманиинь хүгшэржэ, шүдэ муутай болоһон, юрэдөөл эдюулһэн тэжээлые харюулхагүй үхэрнүүд байна. Голодоһондо гаргаад, орондонь тугаллаха гунжадые абаа үнеэдээ орхёод, эдэ хоёшогорхон, зангаа мэдэгдээгүй зэрлиг гунжадые абажа, тэдэнээр носолдохоёо һайхашаагаа гээшэ гү гээдшье зариман һанажа болоо. Үнэхөөрөө шэнэ тугаллаха гунжадые тушаажа абаад, һүгэй һайн үнеэд болгохын тула ехэхэн оролдолго, шадабари хэрэгтэй ааб даа.

Ямаршье ажал хэхэдээ, тэрэнэйнгээ нэгэл оншыень оложо, түрүүнһээ хүдэлмэреэ бодомжотой зүбөөр эмхидхэжэ шададаг, ухаансар, тэрэ ажалдаа дуратай, дурашьегүй һаа, өөрынгөө урдахи харюусалгые ойлгон, хамаг һэшхэлээрээ, сэдьхэл зүрхөөрөө оролдон хүдэлдэг хүнүүд бии. Клавдия Ивановна эгээл тиимэ хүн. Һаалишан болохом гэжэ өөрөө андэ дуттаашажа, тэгүүлжэ ерээ бэшэб, хүдэлһэн хэбэртэй үдэр үнгэргөөд, дан һүүлдэ бэшэ, дундуур тоодо ябаа һаам болоо гэжэ зариман һанажашье болохо һэн. Теэд Клавдия Авдеева ямаршье ажал хээ һаа, тэрэнээ эсэстэнь хүргэжэ, һанаһанаа бэелүүлжэ һаладаг, нэтэрүүхэн хүн байба.

Харахада набтаршаг аад, яб гэмэ, ажалша хүдэрхэн янзын бэетэй, түбшэн даруу, үсөөн үгэтэй энэ эхэнэр фермынгээ һаалишадай дунда ехэ хүндэтэй болонхой.

— Клавдия Ивановна олон ондоо зангүй, хэзээдэшье нэгэл янза байдаг хүн. Ямаршье сүлөөгүй хүдэлжэ байхадань, нүхэдэйнгөө элдэб асуудал, зүбшөөл һуража ерэхэдэнь, хашаржа гү, али бүдүүрхэжэ, хатуу үгэ дуугаржа байхыень хэзээшье дуулахагүйш. Нэгэл бодомжотойхон, тоб гэмэ заабари хэлээд лэ байдаг, — гэжэ фермые даагша В. И. Борисова хөөрэнэ.

ҺҮҮЛЭЙ ДҮРБЭ-ТАБАН жэлдэ нүхэр Авдеева гансашье Санномыска фермэдээ бэшэ, Дээдэ-Тайлсынгаа совхоз, мүн аймаг соогоо бултанһаа ехэ һү һаажа, социалис мүрысөөндэ ходо түрүүлжэ гарана. Жэшээнь, нёдондо тэрэ үнеэн бүриһөө 2.723 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, **али жэл соо хамта 580 центнер һү абаха даабаритай аад, 680 центнер сагаан эдеэ тушааһан байна. Һү һааха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид, дүрбэн жэл соо дүүргээ.** Тиигэжэ үнгэрһэн жэлдэ бүхы совхозойнгоо түсэбһөө гадуур гүрэндөө 1.611 центнер һү худалдажа, социалис уялгаяашье үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэнь горитой хубита оруулаа. Тэрэ залуу һаалишан Ольга Кр[...] хажуудаа абажа [...] өөрынгөө дүршэл [...] да һургаа. Тэрэнь [...] үнеэн бүриһөө түрүү[...] 2.000 килограмм һү[...] юм.

Мүнөө табан жэл[...] хэхы жэлэй эхин[...] баһал эрхимээр [...] байна. Олонхи үнеэ[...] үшөө тугаллаагүй, [...] найнь шэргэжэ [...] һаань, тэрэ январь [...] бүхэнһөө — 259 [...] февральда — 275, [...] да — 312, апрельд[...] килограмм һү һааг[...]

УУЖАМ САГААН ЛУУН байра соо [...] шинын нэгэ жэгдэ[...] нэхэ, жэрытэр бай[...] даһан үнеэдэй үбһ[...] эдижэ, абяатайгаар [...] жажалха. Хүндэ [...] уухилалдаха абяан [...] Клавдия Ивановна [...] машинынгаа хүхүү[...] үнеэдэй хүхэнүүдтэ [...] хөөһэтэмэ сагаан [...] ринхан шэл сорго[...] хүнэг руу таһалгар[...] жо байхыень адагла[...]

— Хабарай хагсуу [...] һаань малда эдюулха [...] яһала бии. Үнеэн бү[...] рэй 20 килограмм [...] но аргаар буйлуулһ[...] мо, талханаар холи[...] һэн бурдууг, нэгэ ки[...] үбһэ, һаагдаһан һү[...] бүхэндэ 300 грамм [...] ханай зүйл, 15 ки[...] силос эдюулнэбди. [...] илангаяа һү ехэтэй [...] рационийнь үшөө [...] үгэдэгбди. Жэшээ[...] зэргэлээд байһан [...] Валька, Беляна гэжэ [...] ни һайнаар эдеэлүү[...] байхада, тус тустаа [...] ри шахуу килограмм [...] дэг юм. Мүн түрэ[...] һэн үнеэдыешье баһа[...] эдеэлүүлхэ хэрэгтэй [...] — гэжэ тэрэ хөөрэ[...]

Тээсгэн Санномы[...] мынхид Эстониин [...] «Вильямда» совхоз[...] һаалишан Л. А. [...] шын жэшээгээр хү[...] жэ шиидээд, 1975 [...] бүхэсоюзна социал[...] рысөөндэ оролсон, [...] шан бүхэн жэл со[...] центнер һү һааха, түр[...] лишан К. И. Авдеева [...] соо 700 центнер сага[...] абахаб гэжэ мэдүүлээ[...]

Һаяшаг энэ нүхэр[...] байдалда үшөө нэгэ [...] тохёолдобо. Тэрэ үн[...] жэлдэ ажалай ехэ [...] туйлаһанайнгаа түлөө [...] лай алдар соль[...] шатын орденДо хүрт[...] гэжэ эрхим һаали[...] сүүндэ «Хүндэлэл[...] дэг» орденойнь [...] үшөө нэгэ шэнэ [...] яларба.

М. НАМЖИ[...]
Хориин аймаг.

ТАБАН ЖЭ[...] ТҮРҮҮШҮ[...]

АЛТАЙН ХИЗААР. Алтайн мотоор бүтээдэг заводой партийна комитет социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулна.

Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалгын хэблэлдэ толилогдоһоной һүүлээр заводой бүхы цехүүдтэ, участогуудта социалис мүрысөөн дэлгэрһэн байна. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ хүдэлмэришэн бүхэн үгтамжын түсэб абаа.

Коммунист Николай Иванюгинай толгойлдог комсомол-залуушуулай бригада эрхим һайнаар хүдэлнэ. Энэ коллектив табан жэлэйнгээ түсэбые нёдондо жэлэй тэн багта дүүргээ һэн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Иванюгин ба тэрэнэй бригадын гэшүүд В. Курбатова, В. Сидорова баатар-хотонуудай хүндэлэлдэ ажалай вахтын дүнгүүдэй стенд шэмэглэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет орон: ШЭНЭ ҺОНИН

«ВОЛОЧАЕВСКА БАЙЛДААНАЙ» ПАНОРАМА

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр. Н. Лагунова). «Волочаевска байлдаанай» панорама Амар мүрэнэй эгсэ үндэр эрье дээрэ, хизаар нютагаа шэнжэлэлгын музейн шэнэ байшан соо нээгдэбэ. Тэрэнэй авторнууд — Москвагай уран зураашад Анатолий Горпенко, Сергей Агапов домогто ороһон Волочаевска байлдаанай шиидхэхы үеые тодо хурсаар, үнэн зүбөөр зураглан харуулһан байна.

Июнь — Корань гэжэ гүбээ сагаантан дабагдашагүй хэрэм гэжэ нэрлээ һэн. 40 градус хүйтэндэ дайсанай һомоной аадар мүндэр шэнгеэр адхаржа байхадань, Арадай-революционно армиин сэрэгшэд хоротон дайсание таһалгаряагүй добтолһон юм. Тиигэжэ 1922 оной февралиин 12-то Июнь — Корань гүбээ дээрэ Улаан туг намилзуулагдаа һэн.

КАВКАЗАЙ БООРИДОХИ ХАРТААБХЫН ПОЛИ

ЧЕРКЕССК. (ТАСС-ай корр. Н. Стяжкин). Кавказай хүтэл шэлэнүүдэй хойто хажуугаар— Карачаево-Черкессиэ автономито областьдо хартаабха тарижа дүүргэбэ. 6.700 гектар дээрэ энэ ургамал һуулгагдаа. Областиин колхоз, совхозууд гектар бүриһөө 125 центнер ургаса хураахые хараална.

МЕХАНИЗАТОРНУУД АЖАЛАА ЭРШЭДХЭНЭ

МИНСК. (ТАСС-ай корр. Е. Галкин). Белоруссиин тарияшад хоёрдохи миллион гектар дээрэ хабарай тарилга хэжэ байна. Урда районуудай ажахынууд эртын орооһото ургамалнуудые тараад, хартаабха, улһа ба саахарай свёкло һуулгажа захалба. «Белсельхозтехникын» предприятинуудай бэлдэһэн нэгэдхэгдэмэл агрегадууд үргэнөөр хэрэглэгдэнэ.

Тус агрегат газарай хүрьһэ н[...] доро һэрхиилгэдэг, жэгдэлдэг байна.

ГРАНАТ-ЖЭМЭС[...] ШЭНЭ ҺӨӨГҮҮ[...]

ДУШАНБЕ. (ТА[...] корр. М. Маджид[...] жикистанай Иолсю [...] ажахыда гранат гэжэ [...] промышленна аргаар [...] тарижа дүүргэбэ. 150 [...] гектарта гранат тар[...] байна. Эгээл үндэр [...] гаса үгэдэг, витамин[...] сортоор тарилга [...] Дашти-Джумска ой[...] хадын ташалан бо[...] нат-жэмэсэй 60 мян[...] гүүд һуулгагдаа.

Энэ ажахы респ[...] хуурай субтропиго[...] байдаг юм. Тиимэһ[...] мышленна аргаар [...] һуулгахада, байгаа[...] рил ехэ таарамжатай [...] Эндэ оройдоо хюрүү [...] гүй.

КОСТРОМАГАЙ 5 МИЛЛИАРД

КОСТРОМА. (ТА[...] корр. В. Пашин). [...] эхинһээ хойшо Костр[...] ГРЭС 5 миллиард ки[...] час электрын элшэ [...] лэдбэрилэн гаргажа, [...] болзорһоонь 10 [...] уридлаа. 300 мянган [...] ватт хүсэтэй агрега[...] ороной ууралаар [...] нэгэшье станци иимэ [...] жалта туйлаагүй юм.

ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

hО ЗАНШАЛНУУДТАА ҮНЭН

В. ДУБОВ,
Керчь хотын гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ

БААТАР сэрэгшэдэй хи-...гүй ехэ эрэлхэг зоригой ...дэ — мүнхын гал Митри-... хада дээрэ соробхижо ...даг юм. Эдэнэй хэтэдээ ...нэ баатаршалга Эсэгэ ...ноймнай хүбүүд, басага-... дайшалхы туйлалтануу-... түүхэ-бэшэгтэ алтан ...түүдээр бэшэгдэнхэй. ...ний нангин дурасхаалые ... залгаламжалагшадынь ...тайгаар сахижа байдаг. ...Дайнай hүүлэй жэлнүүд-... Керчь хото танигдашагүй ...ютороо хүгжэн hалбараа. ...hэн тоборог болотороо ...даргагдаhан Камышбу-...нска түмэрэй рудагай ком-...надай корпусууд, уурхай-... hэргээгдэhэн, хоолой ...гын завод, ехэ ехэ порт-... — худалдаа наймаанай ...гаhа барилгын порт-..., олон дабхар байшан ...нуудэй үргэн ехэ квар-...нууд hэргээгдэhэн, урган ...сгдоhон байна. Бүхы ...ной хүн зоной хүсэлэл ...долгоор энэ хото ашагта ...тамал малтан абалгын, ...на заhабарилгын ба за-гаhанай промышленностиин шухала түб болонхой.

Дайшалхы баатаршалгаяа Керчиин хүн зон ажалай баатаршалгаар үргэлжэлүүлнэ. Мүнөө хотын промышленность жэлдээ 450 миллион түхэригэй гэхэ гү, али дайнай урда тээхиhээ гурба дахин ехэ продукци үйлэдбэрилэн гаргана.

КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, энэ Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэн үгэ соо тодорхойлогдоhон зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, хотын ажалшад түгэсхэхы жэлэй ба бүхы түсэбтэ табан жэлэй түсэбүүдые, социалис уялгануудые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байнхай. Керчиин мянга гаран хүн табан жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад үндэр үрэ дүнгүүдые туйлахын түлөө хүдэлөөнэй манлайда ябана.

Түсэбтэ табан жэлэй дүүрэтэр, мүн саашанхи жэлнүүдтэ баатар-хотодо үшөө ехэ юумэн хэгдэхэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, шэнэ больницанууд, hургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, пионернүүдэй ордон баригдаха, троллейбусэй түрүүшын маршрут татагдаха байна.

Эхэ оронойнгоо түлөө hүүлшынгээ амин хүрэтэр дайлалдаhан хүнүүдэй дурасхаалые керчиинхид нангинаар сахижа байдаг юм. Эдэнэй нэрээр үйлсэнүүд, проспектнүүд, hургуулинууд нэрлэгдэнхэй. Эльтигенэй эрэлхэг десантнигуудай, Аджимушкайе хамгаалhан домог суута хүнүүдэй хүндэлэлдэ мүнхэлэлгын түхеэрэлгэнүүд баригдана. Ленинэй партяар хүмүүжүүлэгдэhэн совет хүнүүдэй хизаарлашагүй эрэлхэг зориг, шэн габьяа тухай эдэнэр мүнөөнэй хүнүүдтэ, ерээдүйн үетэндэ хөөрэжэ үгэхэ бшуу.

(ТАСС).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: морятууд сүлөөлэгдэhэн Керчь хотодо. (Хотын музей сооhоо ...hан зурагай буулгабари). ТАСС-ай фотохронико.

...ОО, БАРИМТАНУУД

△ МҮНӨӨ Керчьдэ промышленна ...ехэ нэгэдэл, предприяти хүдэлнэ. ...хото Крымскэ областиин промыш...нна бүхы продукциин табанай нэгэ ...убииень үйлэдбэрилэн гаргана.

△ 1944 оной май hарада хотодо ...ойдоол 14 мянган хүн байhан hаа, ...рин мүнөө 150 мянган хүн эндэ ажа-...уна.

△ ХҮН ЗОНОЙ ажаhуудал хангал-... байшан, химическэ аргаар хубса-... сэбэрлэдэг фабриканууд, уhанай ...рбан станци, дүрбэн стадион, спортын хэдэн hургуули, 85 библиотекэ, 24 кинотеатр, соёлой ордон ба клуб эндэ хүдэлдэг. Дайнай урда тээхиhээ 3,5 дахин олон элүүрые хамгаалгын эмхи зургаан тоологдоно.

△ ДАЙНАЙ урда тээ тусхай дунда техническэ hургуули үгы байhан юм. Мүнөө Керчьдэ хоёр техникум, медицинскэ училищи, техническэ мэргэжэлэй 6 училищи, Севастополиин прибор-бүтээлгын институдай ниитэ-техническэ факультет хүдэлнэ.

(ТАСС).

Манай республикын түлөөлэгшэд, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд эдэ үдэрнүүдтэ фашис Германиие илаhаар 30 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байhан эдэ үдэрнүүдтэ республикынгаа hургуули, предприяти, эмхи зургаануудта ошожо, залуу үетэнтэй уулзана, хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Алдар солын гурбан ордендо хүртэhэн дүрбэн ветеран Ленинэй орденто Забайкалиин сэрэгэй округой уряалаар Шэтэ хото мордобо. Эдэнэр Шэтэ хотодо үнгэргэгдэхэ Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойн баярай hайндэртэ хабаадалсаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарhаа): П. К. Радикальцев, И. И. Быков, П. А. Попов, Н. Ф. Суворов.

О. ЦЫБИКОВЭЙ фото.

ЗАСАГАЙ ДЭЭДЫН ЗУРГААНУУДТА

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор республикын хүдөө ажахын министрэй орлогшонор баталагдаа. Хүдөө ажахын министрэй нэгэдэхи орлогшонор **Г. П. Тюменцев,** газар тариалангай ба тэжээл бэлэдхэлгын таhагай начальнигаар, министрэй орлогшоор — **Ф. Г. Бадеева,** hүhааха ба мал ажалай юрэнхы асуудалнуудай таhагай начальнигаар, министрэй орлогшоор — **И. И. Соколов,** капитальна барилгын таhагай начальнигаар, министрэй орлогшоор — **В. Б. Лыкшитов,** механизациин таhагай начальнигаар, министрэй орлогшоор — **В. Ф. Железняков,** кадрнуудай талаар министрэй орлогшоор — **Ж. Ж. Жалсараев** томилогдоо.

МАНАЙ ЗАХИЛ ДҮҮРЭЭГҮЙ

АЖАЛШАДАЙ бэшэгүүдhээ

Бидэнэр Захааминай аймагай Дархинта нютагта ажаhуудаг гээшэбди. Энэмнай Дүтэлүүрэй совхозой 4-дэхи отделенидэ оршодог. Мүнөө тус тосхондо хорёод үрхэ айл, 4—5 гүүртэ мал оршодог. Тосхоноймнай ажалшад түсэбтэ табан жэлдэ хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар абаhан социалис уялгануудаа бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа байдаг.

Дархинта тосхон аймагай, совхозой түб тосхонуудhаа, харгы замhаа холошог юм. Тиимэhээ манда аймагай, совхозой хүтэлбэрилэгшэд үсөөн ябадаг, манай hуудал, байдалаар мүртэй hонирходоггүй, эрилтэ гүйлтыемнай гүйсэд дүүргэдэггүй гээшэ. Тиимэhээ мүнөө болотор эндэмнай радио, телефон үгы, кино, концерт хэдэн жэлэй туршада хараагүйбди.

Почто зөөхэ хүн тосхондомнай табигдаагүй. Тиимэhээ газетэ, журналнуудые манда дайралдаhан хүнөөр эльгээдэг. Заримдаа, хүнэй дайралдаагүй бол, хэдэн хоногоор тэрэнние абадаггүйбди. Худалдаа наймаан тухай хэлэхэ болоо hаа, эндэмнай магазин гэжэ нэрэтэй нэгэ заахан гэр бии юм. Тэндэ ороходо хүнэй абамаар мүртэй юумэн байдаггүй.

1973 ондо тосхондомнай электрын гал оруулагдажа, манние ехээр баярлуулаа hэн. Харин мүнөө носодоггүй. Юуб гэхэдэ, үнгэрөөшэ зун тэрэмнай эбдэрээд, заhаха хүн олдоногүй. Харгы, замай мууhаа боложо, зунай сагта манда автомашина хүрэдэггүй. Хэн нэгэнэй үбдэшөө hаань, тэрэнние 25—30 километр морёор абаашаха баатай болодогбди.

Д. САНЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

СЭРЭГШЭ БҮЛЭ

Хүдэри-Сомон тосхоной баруун захада Шангинтанай бүлэ ажаhуудаг. Гэрэй эзэн Аркадий Васильевич совхоздоо ветеринарна фельдшерээр магтаалтай хүдэлнэ, тэрэнэй нүхэр Елизавета Прокопьевна госстанцида ажалладаг юм. Хоёр хүбүүниинь томо болочхойнууд, өөhэдын бүлэтэй.

Энэ жэлдэ тэрэнэй гэртэ hургуулиин үхибүүд олоор ородог болоо. Ушарынь юуб гэхэдэ, Аркадий Васильевич Елизавета Прокопьевна хоёр Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеранууд юм. hурагшад тэдэнэй дайшалхы замаар hонирхоно бшуу. Нээрээшье, Шангинтаниие дайшалхы бүлэ гэхэдэ алдуу болохогүй. Гэрэй эзэн Германиин фронтдо тулалдаа, нүхэрынь империалис Японине даралсаа. Хүбүүдынь сэрэгэй уялгата албаяа дүүргээд, хото городуудаар ажаллана.

Аркадий Васильевич 1941 оной сентябриин 23-да сэрэгэй албанда абтаhан юм. Хүдэр шанга бэетэй хүбүүе сэрэгэй комиссариадай комисси хараhаар лэ агаарай десантна сэрэгтэ оруулха гэжэ шиидээ. Тиигэжэ агаарай десантна 23-дахи бригадада тэрэ алба хэжэ эхилhэн. Москва хотодо хэдэн hарын туршада дайшалхы ба политическэ бэлдэлгэ гараад байхадань. 1942 оной май hарада тэдэнние дайсанай тыл руу самолёдоор хаяа hэн. Энэ десант хүреэлэлгэдэ ороод байhан улаан сэрэгшэдые фашистнуудай hабарhаа мулталха гэhэн шухала даабаритай байгаа. Тиигэжэ Аркадий Васильевич Вышний Волочек гэжэ хото шадар байлдаануудта түрүүшынхиеэ хабаадалсаhан намтартай.

Удаань Белоруссида тэдэ десантнигууд буугаа. Немецүүд манай десантнигуудай урдаhаа hуроггүй ехэ хүсэ табижа, манайхинда шахардуушаг байдал тохёолдуулаа. Синцово гэжэ hууринай хажууда болоhон шанга байлдаанда десантник Шангин гараа, хүлөө шархатаба. Дайсанай хүсэндэ манай сэрэгшэдэй яаха аргагүй булигдахаар байхада, немецүүдэй обороные нэгэ газараар сүмэлэн, ой тайга ошожо, партизануудтай золгоод, тэдэнтэй хамта дайсанаа дараха гэhэн шиидхэбэри командовани гаргаба. Тиигэжэ десантнигууд немецүүдэй обороно таhалжа, Белоруссиин тайгануудай гүн руу ошоhон юм. Минскэ областиин ой соо Фрунзиин нэрэмжэтэ бригадын партизануудтай золгожо, тэрэнэй бүридэлдэ ороо.

Сэрэгшэ Шангин дайсанай тылдэ эмхидхэгдэhэн партизануудтай хамта 2 жэл 1 hара фашистнуудтай тэмсээ. Хэрзэгы шанга байлдаануудые, хүреэлэгдэ орохые, хэдэн хоногоор хооhон нойтоор hууха гээшые, үхэл зоболон гэхэ мэтые энэ нүхэр өөрынгөө бэе дээрэ туршаа. Теэд хэды хүндэ хүшэр байдалда орэбошье, Совет Армиин илалтада найдажа, эрэлхэг зоригтойгоор тулалдадаг hэн. Тэрэ 12 дахин засадада, 22 дахин диверсионно операцинуудта хабаадалсаа. 1944 ондо Фрунзиин нэрэмжэтэ партизанска бригадые фашистнууд Пинскэ намаг хүдар оруулжа, хүреэлээ. Эндэ партизанууд 36 сүүдхэ эдеэ хоолгүй шахуу байгаа. Теэд тэдэнэй зол болоходоо, улаан сэрэгшэд добтолжо, партизануудые сүлөөлөө бэлэй.

Саашанхи дайшалхы замаа Аркадий Васильевич Минскэ-Гданьска гвардейскэ танкова 3-дахи полкдо үргэлжэлүүлээ. Латви, Литва, Польшо, Германиин Эльбэ мүрэн хүрэтэр ошолсожо, дайгаа нэрэтэй түрэтэйгээр дүүргэhэн юм. Аркадий Васильевичай дайшалхы габьяаень И. В. Сталинай 12 баяр баясхалан, «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 1-дэхи шатын партизан», «Шэн габьяагай түлөө» гэhэн хоёр. «Дайшалхы габьяагай түлөө» гэhэн медальнууд гэршэлнэ.

Елизавета Прокопьевнагай дайшалхы намтар 1942 оной май hараhаа эхитэй. Хяагтын хүдөө ажахыч тех никумдэ hуража байтараа комсомол басаган hайн дураараа фронт ошохом гэhэн мэдүүлтэ сэрэгэй комиссариадта оруулаа бэлэй. Тэрэнь hайшаагдажа, Елизаветые Забайкалиин сэрэгэй округой авиационно младша мэргэжэлтэдэй hургуули эльгээhэн юм. 9 hара hураад, сержант нэрэ зэргэтэй, самоледуудай буу зэбсэгээр мэргэжэлтэн боложо, туршалгын истребительнэ 291-дэхи авиационно полкдо албаяа үргэлжэлүүлээ.

Япон империалистнуудтай дайнай эхилхэдэ Елизавета Прокопьевна албаяа хэжэ байгаа. Тиигэжэ тэрэ энэ дайнда хабаадалсаhан юм. Ябаган сэрэгэй хойноhоо тэрэнэй полк ябаашье hаа, добтолгын үедэ самоледууд ёhотойхон туhа хүргөө. Елизавета Прокопьевнагай дайшалхы зам Хайлар хото хүрэжэ дүүрэа. Тиигээд Елизавета Прокопьевна түрэл нютагаа бусажа ерээ бэлэй. Тэрэнэй үбсүүе «Дайшалхы габьяагай түлөө», «Японие илаhанай түлөө», «Германиие илаhанай түлөө», «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ габьяата ажалай түлөө» гэhэн медальнууд шэмэглэнэ.

Д. ГАРМАЕВ,
манай корр.

Хяагтын аймаг.

ЭРЭЛХЭГ СТАЛИНГРАДЕЦ

Яруунын загаhашан, 18 наhа хүсэд хүрөөгүй залуухан Петр Байбородин 1942 оной эхеэр сэрэгтэ мордоhон байна. Дайнай шанга үе. Сэрэгэй албан — үдэр, hүнигүй hургуули: байлдаанда сэрэгшэ юу хэхэ ёhотойб — тэрэнниел шудалба. Сэрэгэй буу зэбсэг, техникые шадамар hайнаар хэрэглэхэ, мэргэнээр буудаха, дайсание hүнөөхэ хэрэгтэй ха юм. Солдат Байбородин эдэ бүгэдые оролдосотой бэрхээр богонихон саг соо шудалжа, пулемедой наводчик болобо.

Немец фашистнууд Сталинградта ойртонхой. Эндэ үсэд шанга байлдаанай үедэ Петр Байбородин дайлалдажа эхилбэ. Сэрэгшын мэргэжэл шадабари шудалhан залуу пулеметчик фашистнуудые алдангүй унагаажа захалаа бэлэй. Тэрэ үдэрнүүдэй шэрүүн тулалдаанда эрэлхэг зориг, зали шадабари харуулhанайнь түлөө пулеметчик Байбородинда «Дайшалхы габьяагай түлөө» медаль барюулагдаба. Шагнал барюулhан полкын командир: «Бэрхэш даа, зоригтой сибиряк. Мүнөө эрэлхэг сталинградец болобош» гэжэ магтаhаниинь Петр Семенович мартадаггүй.

Сталинград шадархи дүлэтэ байлдаан удаан үргэлжэлөө. Солдат Байбородин тракторна заводой түлөө тэмсэлдэ хүндөөр шархатажа, госпитольдо ороhон юм. Удаа тээнь, дахяад Курскын дүхэригтэхи тулалдаанда ороо. Илалтын үдэрые тэрэ Балтиин далайн эрьедэхи Бард хотодо угтаhан байна.

Петр Семенович Байбородин мүнөө 55 наhа хүсэд хүрөөгүйшье hаа, пенсидэ гаранхай. Дайнай hүүлээр өөрынгөө хуушанай ажалда — Яруунын загаhанай заводто ажаллаа. Тэрэ тус заводто 35 жэл ажаллаhан байха юм. Мүнөөшье хуушанай загаhашан түрэл заводтоо зарим үедэ туhалдаг заншалтай, коллектив соогоо эгээл хүндэтэй хүн юм.

В. БАЙБОРОДИН.

...АБЬЯАТАЙ ХҮН

...зан Будаевич Будаин-...ганихагүй хүн нютаг-...дохогүй ёhотой. Ара-...ша туhада бүхы хүсэ ...а үгэжэ ябадаг зон ...үндэдэ хүртэдэг ха ...йнаар ажаллаад, хүн-...н hайханиел хэхые ...дог хүн Аюрзан Бу-...шэнги байдаг хаш

...онэй ажабайдалые ... шэнжэлэн хараха ...hаа, бүхэли боти ном ...рхихэр гэжэ hанаг-...ар 70 наhатай болоо-...hаа, Аюрзан Будаевич ..., сарюун зандаа, нии-...дэлмэридэ эдэбхитэй-...абаадалсана.

...наhанhаа хойшо тэрэ ... гэжэ эрмэлзэдэг hэн. ...саг ондоо байгаа. Тии-...арбатай болоhон хой-...одоной ород hургуули-...ажа, эрдэмэй эхин «а» ...ниха болоhон юм. ...ахада хүндэ байгаа ...эшье ухаатай, хурса, ...эн хүбүүн ходо эрхи-...hуража, hургуулияа ...ээд лэ Улаан-Үдын ...арай училищи 1927 ...дүүргээд, математика ...рхэтэй болоhон юм. ...Хурамхаанай hур-... багшалхыень эль-...гаа бусаhан залуу ... тосхонойнгоо куль-...олитическэ ажабай-...эдэбхитэйгээр хабаа-... Тэрэ багша, лектор, ..., аргист, чекист яба-...

...арадайнгаа ерээдүй ...эрдэм бэлигтэ hур-...нэ нангин хэрэг. ...дэлмэридэ бүхы зүрхэ ... үлөөдэhэгүйгөөр ...ёhотой гэжэ Аюрзан ... хэлэдэг.

...даа. Арадай гэгээрэ-... отличник, Буряадай ... габьяата багша

...нууд, хонишод, поэдүүд, артистнар.

Аюрзан Будаевич Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ багшынгаа ажал орхижо, сэрэгшын боро шинель үмдөө hэн.

1942 оной эхиндэ Смоленскэ областиин Белый хото шадар түрүүшынгээ тулалдаанда ороhон юм. hүүлдэнь үшөө олон тулалдаанууд болоо hааб даа. Теэд түрүүшынхинь ухаан соонь бүхөөр хадуугдаа hэн...

Немецүүд манай обороные hэтэ сохиhон байгаа. hүни фашистнуудай моторизованно частьнууд хажуу талаарнь шурган орожо, нүхэр Будаинай часть хүреэлгэдэ орошоhон байба.

Ехэл хүндэ тулалдаан болоо бэлэй. Д. С. Цыбиков, Д. Д. Очиров гэгшэд, нютагайнь хүбүүд, тиихэдэ баатарлигаар тэмсэн унаhан юм. Дүрбэн үдэр соо дайсанай хүреэлгэ соо байhан манай частьнууд одоол өөhэдынхидтөө гараhан байгаа.

hүүлдэнь Смоленск, Калинин, Брянск, Вязьма, Витебск, Минск, Бобруйск хотонуудые, Латви, Зүүн Пруссиие багша, сэрэгшэ сүлөөлэлсөө.

Хэдэн дахин шархатаа. Теэд госпитальhоо гаран сасуугаал түрэл частьдаа бусажа хархис. булимтарагшадые сохилсожол ябаа.

Арба гаран дайшалхы медальнууд тэрэнэй үбсүүе шэмэглэжэ, дайшалхы габьяаень гэршэлнэ.

Илалтын хабарай үеые Аюрзан Будаевич мартадаггүй. Тэрэ гэhээр аяар 30 жэлэй үнгэржэ, үндэр наhатай болоошье hаа, зүрхэ сэдьхэлдээ залуу зандаа үлэhэн хүн юм. Пенсидэ гараашье hаа, лектор, багша, арадай сүүдэй заседатель боложо, зонойнгоо аша туhада бүхы хүсэ шадалаа үгэhэн зандаа.

Б. ЦЫРЕНОВ,
Хара-Модоной сельскэ Соведэй дэргэдэхи дайнай ветерануудай Соведэй түрүүлэгшэ.

Хурамхаанай аймаг.

БААТАР ГАБЬЯАШ МҮНХЭ

БААТАР ХЭРЭМЭЙ СОЛО

В. САМОВИЧ,
партиин Брестын горкомой нэгэдэхи секретарь

Баатар-хэрэм Брест хото хоёр мүнөө нэгэ бүхэли болон ниилэнхэй: алдар габьяагай түүхэ домогоор суурхаhан фортнуудта гэр байрын, промышленна кварталнууд залгалдан нэгэдэнхэй. Тиимэшье байхань гайхалгүй. Хотын ажалшад энэ хэрэм хамгаалагшадые уг залгамжалагшаднай гээд тоолодог. Тус бүридөө баатарнуудай алдар солодо хүрэмэ байха, өөhэдынгөө ажалаар тэдэнэй дайшалхы ёhо заншалнуудые арьбадхаха гэжэ эрмэлзэдэг байна.

Дайн дажар гансашье хэрэмдэ бэшэ, мүн бүхы хотодо хүшэр, ехэ шарха үлөөhэн байгаа. Аха дүү республиканuудай хүбүүд болон басагадай туhаламжаар Брест hэргээгдэхэhээ гадна, бүри гоё болоо. Эндэ шэнэ фабриканууд, заводууд ербын бодоо, hуралсалай, эрдэм-шэнжэлгын институдууд үүдээ сэлинхэй, байрын гэрнүүдэй болбосон гоё кварталнууд, спортын бүлэг барилганууд, hургуулинууд, гостиницанууд баригдаа.

Брестын предприятинуудта тоололгын машинанууд, электролампанууд, газай плиткэнүүд, теплогенераторнууд, хибэсүүд, бусад олон янзын эдлэл хэрэгсэлнүүд бүтээгдэнэ. Брестын маркатай продукци гадаадын хэдэн арбаад оронуудта худалдагдадаг.

Ажалша Брест түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй даабаринуудые болзорhоо урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоо. Продукци үйлэдбэрилгын талаар табан жэлэйнгээ түсэбые октябрь hарада дүүргэхэ, 390 янзын шэнэ эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг болохо, тэдэнэй 45-ыень гүрэнэй шанарай аттестадта хүртөөхэ, промышленна предприятинуудтахи үйлэдбэриин шэнэ хүсэнүүдые болзорhоо урид ашаглалгада оруулха гэhэн ехэ зорилго хотын ажалшад урдаа табинхай. Гэхэ зуура, Брестын хэрэмые хамгаалhан баатарнуудай мүнхэ дурасхаалай зүрхэ сэдьхэлдэ хэтэдээ хадуугдаад байхадань, ямаршье зорилго хүнгэн болоно.

ДАЙШАЛХЫ НҮХЭСЭЛЭЙ ДУРАСХААЛ

В. КУДЕЛИН,
«Брестын хэрэм-герой» гэжэ дурасхаалта барилгануудай директор

Брестын хэрэмэй эгээн нангин газарта — Мүнхэ галай, Холмско үүдэнүүдэй дэргэдэ, музейн залнууд соо олон ондоо хэлэтэнэй дуугаралсаха дуулдана. Эндэ бүхы аха дүү республиканuудhаа ерэhэн айлшадтай үдэр бүри ушархаш. Энэнь ехэ ушар удхатай юм: Советскэ Союзай гуша гаран үндэhэ яhатадай, Ленинэй партиин — Интернационалистнуудай партиин хүмүүжүүлhэн хүбүүд болон басагад аяар тэрэ дүшэ нэгэн ондо ээм ээмээ ниилүүлэн ябажа, Баруун Бук мүрэнэй оршондо дайлалдаа бэлэй.

Дайнай эхин дээрэ Брестын хэрэмэй хойто хаалганuудай, зүүн фортын оршондохи Кобринско бэхилэлгэдэ угаа орёо оршон байдал тохёолдоо: окопууд сооhоо тулалдагша сэрэгшэдэй дүхэригые фашистнууд хүреэлээ hэн. Үни байжа тэсэхэгүйбди гээд hанахаар байhан юм. Тиигэбэшье, майор Петр Гаврилов (татар угсаатай) эндэхи хамгаалгые толгойлон, өөрынгөө жэшээгээр бусадые зоригжуулжа, хүсэн дээрэнь хүсэ нэмээгээ бэлэй. Манай сэрэгшэд тэрэнэй хүтэлбэри доро олон hүниин ба үдэрэй туршада дайлалдаа. Тэдэнэй дунда ородууд, украинецууд, грузинууд, белоруссууд, армянинууд, еврейнүүд бии байгаа.

(ТАСС).

АХА ДҮҮ АРАДАЙ ТУhАЛАМЖА

Совет-монгол хани барисаанда зорюулагдажа табигдаhан музейн зүйлнүүдэй хажууда нэгэ хүн тогтоод, суг ябаhан нүхэдтөө хөөрэжэ эхилбэ. Энэ хэн бэ гэхэдэ. Монголой партизан Пунсигийн Тогтох байба. Нүхэдтөө юун тухай хөөрөөб?

Хүршэ монгол арад уласай партизанууд Хяагта ерэжэ, музейнүүдтэй танилсаа. Эдэнэрэй олониинь Сүхэ-Баатартай хамта дайлалдаhан юм. Эдэнэрэй нэгэн партизан Тогтох совет арадай Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ монгол арад түмэнэй бэлэгүүдые фронт абаашалсаhан делегацида оролсоhон байгаа. Мүнөө энэ хүн нүхэдтөө энээн тухайдаа ярина.

1941—1945 онуудай туршада аха дүү монгол арад Советскэ Союзда ехэ туhаламжа үзүүлhэн гэжэ зон мэдэхэ ёhотой. МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй 1942 оной мартын 31-нэй шиидхэбэреэр Улаан Армида бэлэгүүдые суглуулжа эмхидхэхэ түбэй комисси байгуулагдаа hэн.

Энэ комиссиин хүтэлбэрилэгшөөр нүхэр С. Янжимаа баталагдаа бэлэй.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ аха дүү монгол орон бэлэгүүдтэй эшелонуудые дайнай газар руу хэдэн удаа эльгээдэг байhан юм. МНР-эй парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд иимэ делегацинье толгойлдог бэлэй. Агуу Октябриин революциин 24 жэлэй ойдо зорюулан, 1941 оной октябрь hарада бэлэгүүд түрүүшынхеэ фронт эльгээгдээ hэн. Эндэнь юун байгааб гэхэдэ, 15.000 дулаан дэгэл, 15.495 паар валенка, 15.000 паар бэлэй, ноohон самса, дулаан хүнжэл гэхэ мэтэ хамта дээрээ 1.815.515 түхэригэй (монголой мүнгөөр, саашань иигээд лэ бэшэгдэхэ) бэлэг эльгээгдээ. Гадна монголой ажалшадhаа ороhон 587.000 түхэриг Советскэ Союзай ороноо хамгаалгын жасада оруулагдаhан юм.

Дайнай хэрэглэмжэдэ зорюулжа, Монгол оронoй ажалшад Советскэ Союзда 3.200 мори эльгээгээ гээд,

1942 оной эхеэр МНР-эй маршал Х. Чойбалсан СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй главно-командалагша И. В. Сталинда мэдээсэhэн байдаг.

Хоёрдохи бүлэг бэлэгүүдынь Улаан Армиин 24 жэлэй ойдо зорюулагдан эльгээгдэhэн байха. 1942 оной февраль hарада Монгол оронhоо 7.187.140 түхэригэй бэлэг 37 вагондо ашагдажа, фронт эльгээгдээ hэн. МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо С. Лубсан бэлэг абажа ябаhан делегаци толгойлоо.

Монголой Арадай республикын Бага хуралай XXV съездын тогтоолой үндэhөөр ажалша малша монголшуудай суглуулhан мүнгөөр «Революционно Монгол» гэhэн танкова колонно байгуулагдаа hэн. 1942 оной февралиин 12-то энэ танкова колонно баяр ёhололой оршон байдалда дайлалдажа байгаа нэгэ армида дамжуулжа үгтөө бэлэй. Тус колонно Москваhаа Берлин хүрэтэр 430 километр газар гаталжа гараа hэн. Эндэ дайлалдаhан олон сэрэгшэд манай Эсэгэ оронoй олон орден, медальнуудаар шагнагдаа hэн.

«Революционно Монгол» гэжэ танкова колонные гвардиин полковник (мүнөө генерал) И. Н. Гусаковский командалhан юм. Удаань Бердичевэй нэрэмжэтэ болоhон 44-дэхи «Революционно Монгол» гэжэ танкова бригада фашис Германиие үй бута сохижо, үгы хэхэ хэрэгтэ амжалтатайгаар хабаадаа hэн.

Агуу Октябриин Социалис революциин 25 жэлэй ойдо зорюулагдажа, гурбадахи бүлэг бэлэгүүд 1942 оной ноябрь hарада фронт эльгээгдээ hэн. 236 вагондо ашагдажа, эдэ бэлэгүүд баруунн баруун зүг худар шэглэбэ. Энэнь хамта дээрээ 9.252.340 түхэригэй бэлэг болоо. Монголой Арадай республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Х. Чойбалсан энэ делегаци толгойлжо ошоо hэн. Арадай Эхэ хуралай Президиумэй түрүүлэгшэ Г. Бумцэнд, арадай hайн дуранай морин сэрэгэй командир Ч. Мижид, партизан П. Тогтох, МНР-эй баатар Ш. Гонгор, арадай артист Ц. Цэгмид гэгшэд тус делегацида оролсоhон байна. Аха дүү оронoй бэлэг асарhан делегаци 1942 оной декабриин 6-да Москва хүрэжэ ерэбэ.

Монгол арадай вождь Сүхэ-Баатарай хүбүүн, 63 наhатай Галсан, амаралтада гараhан полковник Ган-Сүхэ ашатаяа, мүн партизануудтай хамта Хяагтын музейтэй танилсахаяа ерээ.

Хизаар ороноо шэнжэлхэ Хяагтын музейн совет-монгол таhагтай танилсаhанайнгаа удаа «Манай эсэгын мүнхэ дурасхаалые наринаар сахижа байгаа» Хяагта хотын ажалшад баярлажа байhанаа нүхэр Галсан мэдүүлбэ. Музейдэ ороhонойнгоо hүүлээр эсэгэ Сүхэ-Баатарай дүрэ бэлэглээ. Энэнь музейдэ hаяар табигдаха юм.

1943 оной март hарада монгол арадай бэлэгүүд дүрбэдэхеэ фронт эльгээгдээ hэн. Энээн соонь 5.400.000 түхэригэй дулаан хубсаhан, 145.396 түхэригэй ажалшадай бэлэг бии байгаа. МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Ю. Цеденбал энэ делегацинье толгойлжо ошоо hэн.

Монголой Арадай Республикын Бага хуралай XXVI съездын тогтоолой ёhоор дайн байлдаанай тэрэ үедэ монголой арад түмэн «Монгол арад» эскадрили бүтээжэ бэлэглэхэ зорилгоор мүнгэ зөөри суглуулжа эхилээ hэн. 1944 оной августын 4-нэй мэдээгээр 3.252.324 түхэриг суглараа hэн. Энэ мүнгөөр «Монгол арад» гэжэ нэрэтэй эскадрили баригдажа, Улаан Армида дамжуулагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ Монгол оронoй арад түмэн 65 миллион түхэригэй туhаламжа Советскэ Союзда үзүүлээ hэн.

Д. БОЛХОЕВ,
хизаар ороноо шэнжэлхэ Хяагтын музейн директор.

ЭРЭГТЭЙ БАГШАНАРАЙ АНСАМБЛЬ

Бэшүүр һууринай Ленинскэ дунда һургуулиин багшанарай коллективтэй танилсахадаа, тэндэ эрэшүүл олон ха юм гэжэ ажаглааб. Багшанарай гурбанай нэгэ хуби — эрэшүүл.

Тэрэ һургуулида уран һайханай самодеятельность һайн хүдэлдэг. Эрэгтэй багшанар ехэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэр тусхай ансамбль эмхидхээд, агитбригада гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэнэ.

Ансамбль хадаа һуралсалай жэлэй эхиндэ бии болгогдоо һэн. Тэрэниие бии болгохо тухай хэниинь анха түрүүн дурадхаһан юм, мэдэхын аргагүй. Зүгөөр гэнтэ тиимэ һанамжын бии болохолоор, эрэгтэйшүүл тон ехээр зүбшөөн, эдэбхитэй ябуулга хэжэ эхилээ һэн.

Буряадай гүрэнэй багшанарай институдай физико-математическа факультедэй студентнэр практикада ерэжэ, бүришье хүхюутэй болоо һэн. Юуб гэбэл, студентнэрэй дунда дууладаг, хатардаг хүнүүд бии байгаа бшуу.

Саб сагаан самсатай, хаб хара костюмтай эрэшүүл сценэдэ гарахадаа, яһалашье һүртэй, гоёшье байна. Илангаяа Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулһан репертуарынь эрэлхэг зоригой амисхаалтай байхадаа, бүришье һүр жабхалангай шэнжэтэй болоно.

Концертын программада юун ороноб? Инструментально-дуунай бүлэг, уран һайханай уншалга, шог ёгтотой сценкэнүүд сэрэгшэдэй болон матрос хатарнуудые, сэрэгшын ажабайдал харуулһан хореографическа үзэгдэлнүүдые һэлгэхэ юм.

Тус ансамблиие һургуулиин директор Е. Ф. Перевалов өөрөө хүтэлбэрилдэг. Тэрэ хүмнай хатарнуудые найруулан табидаг шадабаритай.

Е. Ф. Перевалов арбан табан жэлдэ уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

— Элдэб журнал, согсолбори соо хүгжэмтэеэ үгтэһэн хатарай байбал, хаража үзэдэгби. Зохид юумэн һаань өөрөө һурадагби, — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Дуунай багша А. П. Слепнев концертмейстерэй уялга дүүргэдэг. А. П. Слепнев саратовска гармоника баяан хоёр дээрэ адли тэгшээр наададаг юм. Лаборант П. Я. Левинтас концертмейстерэй баруун гар гэлсүүлдэг. Юуб гэхэдэ, тэрэ хүн баһал хүгжэмдэ бэрхэ.

Анхан хүгжэмэй училищи дүүргэһэн, физикын багша В. Р. Коноваленков хоорые хүтэлбэрилнэ. Мүн баһа өөрөө гол солистын үүргэтэй.

Ансамбль һургуулиингаа сценэ дээрэ анха түрүүн «хүсэеэ туршажа» үзөө. Һүүлдэнь «Рассвет» колхозой һү һаалиин фермэдэ ошожо, концертээ табяа һэн.

Бэшүүрэй авто-һургуулиин директор Г. Г. Баженов машина үгэжэ, багшанарта ехэ туһалдаг байна. Январь-март һарануудта багшанар аймагай ажалшадай үмэнэ 14 дахин наада табяа. Холын малшадта, хүдөөгэй клубуудта тэдэнэй ерэхэдэ, хүгжэм дуун ханхинажа, хатар наадан болодог.

Ленинскэ дунда һургуулиин эрэгтэй багшанарай ансамбль Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулһан аймагай уран һайханай харалгын үедэ час хахадай турша соо концерт харуулаа.

Аймаг соогуураа концерт харуулжа ябаһаниинь ансамблиин артистнарай ургалтада ехэ һайн нүлөө үзүүлээ гэхэдэ болохо. Программын олонхи номер «таба» гэһэн сэгнэлтэ абаба.

Р. МАКАЛЬСКАЯ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хүхюун хатар.

ХАБАРАЙ ҮЗЭГДЭЛ.

ТАСС-ай фотохронико.

Социалис оронуудаар

МҮРЫСӨӨНДЭ ТҮРҮҮЛЭГШЭД

СОФИ. Түсэбтэ зургаадахи табан жэлэй даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын, БКП-гэй XI съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөн Болгарида улам үргэдэнэ.

Силистринскэ окоугой ажалшад жэлэй эхинһээ эршэтэй һайнаар хүдэлжэ эхилээ. Эдэнэр түсэбһөө гадуур 1,8 миллион лев сэнтэй продукци — металл отолдог станок, электронно калькулятор болон бүд гэхэ мэтые үйлэдбэрилэн гаргаа.

Смолянска округой предприятинууд эдээнһээ гээгдэнэгүй. Ороной эгээл үнинэй «Горубсо» гэжэ ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай коллектив түрүүлжэ ябана. Комбинадай түрүү бригаданууд түсэбтэ долоодохи табан жэлэй тоосоогоор ажаллана. Округто нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 1,5 миллион лев сэнтэй продукци гаргагдаа.

БАТА ХАНИ БАРИСААТАЙГААР

БЕРЛИН. Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ эндэхи завод — томо трансформаторнуудые бүтээн гаргадаг ГДР-эй ори ганса предприяти мүн. «ТРО» гэжэ тэрэнэй тэмдэг орон дотороо, мүн хилын саана үргэнөөр мэдээжэ болонхой. СЭВ-эй «Интерэлектро» гэжэ уласхоорондын эмхиин харьяата ГДР, Советскэ Союз болон Болгаригай хамта хүсэтэ трансформаторнуудые бүтээн гаргалгаар мэргэжэнхэй. Карл Либкнехтын нэрэмжэтэ завод республикада тэдэниие үйлэдбэрилхэ гол баазань болоно.

«ЭРХИМ ҺАЙН» ГЭҺЭН СЭГНЭЛТЭТЭЙГЭЭР

ПРАГА. Хойто-Чехиин Горжица хотодохи электротехническэ түхеэрэлгэнүүдэй заводой продукци дэлхэйн хэдэн арбаад орондо суурхадаг. СССР-тэ тэрэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг юм. Тиимэ дээрэһээ Горжицын машина бүтээгшэдтэ Кама мүрэн дээрэ баригдажа байһан автомобилиин заводой ехэ, тон харюусалгатай захил бүтээхэ даабари үгтөө. КамАЗ-ай кузнечно-прессэй цехтэ тодхогдохо индукционно, дунда частотатай зайн галаар хангагдадаг дулаасуулгын түхеэрэлгэнүүд эндэ бүтээгдэнэ. Горжицадахи предприятиин конструкторнууд совет автозаводто тааруугаар дулаасуулгын түхеэрэлгэнүүдые зохёоһон байна. Тэрэнь автомат, оньһон түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэдэ таарамжатай байхаар бүтээгдэнхэй. Тэрэниие совет мэргэжэлтэд үндэрөөр сэгнэнэ.

ҺЭЛЬБЭН ШЭНЭДХЭЛГЭ — ГОЛ ШЭГЛЭЛЫНЬ

СОФИ. Мүнөө хүдэлжэ байһан хүсэнүүдые һэльбэн зохёохо, шэнэдхэхэ гээшэ Болгариин промышленностиин шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Экономистнуудай тооложо үзэлсэнэй ёһоор, предприятинуудые һэльбэн шэнэдхэхэдэ гаргаһан мүнгэн предприятинуудые шэнээр бариһанһаа 2,5 дахин түргэнөөр алмагдаха байна. Плевендэ дүтэхэнэ оршодог нефтехимиин комбинат дахин һэлгэгдэжэ байна, Варнадахи Г. Димитровой нэрэмжэтэ судна бүтээлгын завод хүсэеэ үргэдхэнэ, Габровадахи бүд нэхэлгын фабрикануудай станогууд һэлгэгдэнэ, Трсянай шабар зүйлэй предприятинуудта түхеэрэлгэнүүд шэнэлэгдэнэ.

ШЭНЭ АМЖАЛТЫН ЗАМААР

БЕРЛИН. Гектарһаа дундаа зэргээр 44 центнер ургаса хуряажа абаха — түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ ГДР-эй таряашад иимэ зорилго урдаа табиба. Тиигэжэ эдэнэр нёдондо туйлаһан амжалтаяа шэнэлхээр зорингой. Үнгэрэгшэ жэлдэ ороохо таряанай ургасын гараса гектарай 40 центнер болоһон байна.

Мүнөө ГДР-эй хүдөө ажахын бүхы районуудта тарилгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана. Таряашад 5 миллион гектарта тарилга хэхэ юм.

ШЭНЭ МЕБЕЛЬ ЕХЭЭР ГАРГАХА

ПРАГА. Чехословакиин мебельнэ промышленностиин продукци нёдондонойхидо орходоо 10 процентээр ургажа, 8 миллиард крон сэнтэй болохо юм. ЧССР-эй мебельнэ промышленность һүүлэй жэлнүүдтэ бусад һалбаринуудһаа хурдан түргэнөөр хүгжэнэ. Республикада гэр байра барилгын ургаһан дээрэһээ мебель ехээр худалдан абтадаг, мүн хилын саанаһаа захилтай үргэдэһэн ушараар энэнь тайлбарилагдана. Советскэ Союз ЧССР-тэ мебель ехээр захидаг гүрэнүүдэй тоодо оролсоно.

АША ҮРЭТЭЙ ХАНИ НҮХЭСЭЛ

ГАВАНА. Арадай гэгээрэлэй талаар совет-кубын хани нүхэсэл амжалтатайгаар хүгжэнэ. Гаванадахи, Санта-Кларадахи (Лас-Вильяс провинци), Сантьяго-де-Кубадахи (Орьенте провинци) университедүүдтэ мүнөө ажаллажа байһан совет багшанар кубин нүхэдтөө баян дүй дуршалаа дамжуулан үгэнэ. 4,5 мянган һурагшадай һурадаг В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ интернат һургуулида бүлэг совет багшанар хүдэлдэг юм.

Советскэ Союзай туһаламжаар Кубада революциин урда тээ эндэ үгы байһан техническэ мэргэжэл олгохо һургуулинууд эмхидхэгдэһэн байна.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Үндэр агротехникын хабар» — түрүү бэшэг. «Партиин политикые нэгэн дуугаар дэмжэнэ» — һунгалтын урда тээхи окружной зүблөөнүүд тухай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Сэбэр таряалан — үндэр ургаса» — А. Филатовай статья. «Эрдэмтэдэй хубита» — И. Гордиенкын статья. «Мүрысэгшэ нүхэд» — фото-мэдээсэл. Техническэ мэргэжэл олгохо училищинуудһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаһанда. «Хүмүүжүүлгын хурса зэбсэг» — Ц. Митыповэй статья. «Партиин политикые нэгэн дуугаар дэмжэнэ» (түгэсхэл).

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Дайнай үеын дуунууд» — Л. Мартыновагай статья. Хилын саана. Соносхолнууд, мэдээсэлнүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Баатар-хотонууд». Минск. 10.25 — «Три банана», «Загадочная планета» — мультфильмнууд (үнгэтэ). 10.55 — СССР-эй МВД-гэй дотоодын сэрэгүүдэй дуу, хатарай ансамблиин концерт (үнгэтэ). 11.40 — Документальна фильм. 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Түүдэг». 13.40 — «Мүнөөнэй эрдэм наука» — телеочерк. Радиогой үдэртэ зорюулагдана. 14.10 — «Манай үеын хүн». 16.25 — «Последний штурм» — табадахи фильм. 17.35 — Совет Армиин хоёр дахин Улаан тугта ба Улаан Одоной орденто А. В. Александровай нэрэмжэтэ дуунай ба хатарай ансамблиин Берлиндэ табиһан концерт. 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — Р. Рождественский. «Реквием». (Буряад оршуулгада). 19.20 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.30 — «Друзья-однополчане». Гвардиин кантемировскэ танкын дивизитэй уулзалга (үнгэтэ). 21.00 — «Манай үеын хүн». 21.45 — «Последний штурм» — табадахи фильм. 22.55 — Совет Армиин дуу, хатарай ансамблиин концерт. 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.10 — «Баатар-хотонууд». Минск.

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Хонхо» — һурагшадта зорюулагдана. 20.00 — «Мушэхэн» — үхибүүдтэ зорюулагдана. 20.30 — Телевизионно һонин. 20.50 — «Техникын һонин». 21.20 — «Экран» — телевизионно суглуулбари.

Хилын саанаһаа

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БУДАПЕШТ

ДЭЛХЭЙ ДЭЭРЭ ЭБ НАЙРАМДАЛ ХАНГАХЫН ТУЛА

ТАСС

Дэлхэйн олон зуугаад миллион хүн зоной һанал бодол, хүсэл эрмэлзэл 1945 оной Майн 9-дэ бэелээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо бидэнэй туйлаһан бүхы амжалта, илалтанууд фашизмые һамна бута сохиһон Агууехэ Илалтатай бата холбоотой юм гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президиумэй гэшүүн, Эб найрамдалай Бүхэвенгриин Соведэй түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат Э. Шик ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

Дайнай баатарнууд — совет солдадууд ба фашизмда эсэргүү бүлэглэлдэ ородог бусад арадуудай хүбүүд, эсэргүүсэлтын тэмсэлшэд ами наһаяа дэмы үгөөгүй гэжэ бидэ ходо бэшэдэг, хэлсэдэгбди. Илалтаһаа хойшо үнгэрһэн замаа эрьен харабал, гарза хохидолнууд дэмы байгаагүй гэжэ бата найдамтайгаар хэлэжэ болоно. Гушан жэлэй турша соо хүн түрэлтэн хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар урагшаа дабшаа. Дэлхэй дээрэ олон социалис оронууд байгуулагдаа.

АГУУ ИЛАЛТЫН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

УЛААН-БААТАР. Германиин фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадалсахаяа Советскэ Союзай Герой, МНР-эй Герой, армиин генерал И. И. Федюнинский түрүүтэй Совет Армиин делегаци МНР-эй Обороной министерствын уряалаар МНР-тэ ерэбэ.

БРАТИСЛАВА. Германиин фашизмын һамна бута сохигдоһоор 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Словакиин Социалис Республикын украин ажалшадай холбооной Центральна Комитет дуунай, драмын, поэзиин, хүгжэмэй ба хатарай фестивальнуудые үнгэргэнэ.

ОСЛО. Гитлеровскэ фашизмые дараһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Норвегиин ниислэл хотодо болобо. Ниислэлэй университедэй профессор И. Росенквист суглааргашадай урда үгэ хэлэхэдээ, фашис Германиие һамна бута сохилгодо Советскэ Союз шиидхэхы үүргэ дүүргээ һэн гэжэ тэмдэглээ. Совет арадай эрэлхэг зоригой, шэн габьяагай ашаар фашизм һамна бута сохигдоһон байна гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Хойто Норвегиие сүлөөлхын түлөө байлдаануудта хабаадагша, «СССР—Норвеги» гэжэ бүлгэмэй түбэй правлениин гэшүүн, амаралтада гараһан генерал майор А. Я. Сергеевэй үгэ хэлэхэдэ, суглаанда хабаадагшад һонирхон шагнаһан байна.

ХЕЛЬСИНКИ. Фашис Германиин илагдаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан социалис оронуудай кинофильмнүүдэй фестиваль Финляндиин ниислэлдэ Тампере хотодо болоно дүүрэбэ.

БАГДАД. Фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан Ирагай «Тарик Аш-Шааб» газетын уншагшадай дунда викторина үнгэргэнэ. Фашизмые бута сохилгодо Совет Армиин ба совет арадай дүүргэһэн үүргэ тухай, үргэн олониитэ арад зониие элсүүлэн хабаадуулгада КПСС-эй дүүргэһэн үүргэ тухай, дайнай үйлэ хэрэгүүд ба баримтанууд тухай асуудалнуудаар викторина үнгэргэгдэнэ.

КОНАКРИ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Гвинейн ниислэл хотодо болобо. Гвинейн ажалшадай түлөөлэгшэд, Гвинейн демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэд, мүн СССР-эй, ГДР-эй, Кубын ба Африкын энэ республикын экономическа хүгжэлтэдэ техническэ туһа хүргэдэг бусад социалис оронуудай мэргэжэлтэд тус һайндэртэ хабаадаа.

(ТАСС).

СОФИ

Урда Вьетнамда туһаламжа

ТАСС

Жэлэй турша соо Урда Вьетнамай Республикада бусалтагүй экономическа туһаламжа үзүүлхэ тухай НРБ-гэй правительствын, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительствын хоорондохи хэлсээндэ эндэ гар табигдаа.

ГАВАНА

Хамтын ажал ябуулга

ТАСС

1976—1980 онуудта СССР-эй Наукануудай академиин, Кубын Наукануудай академиин хоорондохи харилсаанай түсэбтэ эндэ гар табигдаа.

Совет-Кубын научна харилсаан амжалтатайгаар хүгжэжэ байна гэжэ хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадагшад тэмдэглээ.

Социалис харилсаанай нэгэдхэгдэһэн программа бэелүүлгэдэ, социалис оронуудай Наукануудай академинүүдэй холбоо барисаае үргэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотойбди гэжэ хоёр академи тоолоно.

ЛИССАБОН

Шухала шиидхэбэри

ТАСС

Португалиин Революционно Совет нэгэдэмэл профцентрэй гол ёһонуудые хараалһан профсоюзууд тухай хуулиие һайшаагаад, олоной дунда соносхобо. Интерсиндикал гэжэ профцентр ороной профсоюзай хүдэлөөндэ Португалиин ажалшадые түлөөлхэ байна.

Хархис этэсээдүүдэй харата ябуулгануудые хараада абан, демократическа хүсэнүүд профсоюзай хүдэлөөнэй нэгэдэлэй түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Португалиин социалис ба арадай-демократическа партинуудай, мүн зүүнэй хэлбэриитэй хэдэ хэдэн бүлэглэлнүүдэй зарим түлөөлэгшэд энэ асуудалда тад ондоогоор хандаһан байна. Профсоюзай нэгэдэл тухай гурим орон доторхи демократическа хүгжэлтэдэ һаад тойбо татахадаа магадгүй гэжэ эдэнэр баталһан байгаа.

Ороной ажалшадай, демократическа хүсэнүүдэй олонхиин хүсэл бодолые хараада абан, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөн нэгэдэмэл профцентр байгуулгые һайшааһан байха юм. Революционно Соведэй шиидхэбэри демократическа хүсэнүүдэй ба ДВС-эй шухала илалта болоно.

БУДАПЕШТ

ДЕМОКРАТИИН БА СОЦИАЛИЗМЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Португалиин арад зон фашизмын дарлалта мүлжэлгэ доро байхые хүсэнэгүй. Тэдэ демократиин ба социализмын түлөө тэмсэнэ. Учредительнэ суглаанда һаяхан болоһон һунгалтын дүнгүүд нигэжэ батална гээд Португалиин Коммунис партиин генеральна секретарь Алваро Куньял Венгриин телевидениин Лиссабондо байдаг корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлһэн байна.

Социалис партитай харилсаа холбоо тогтоохын тула ПКП ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй холбоотойгоор тэрээнтэй харилсаа тогтоохын түлөө, демократическа ба арадай хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө тэмсэнэ гээд Алваро Куньял тэмдэглээ.

Революциин үргэлжэлүүлэгдэжэ, нийтын ба экономическа үндэһэн хубилалтануудай орон дотор хэгдэхэ байһанда Португалиин коммунистнууд этигэн найдана гээд Алваро Куньял түгэсхэлдөө хэлэбэ.

ТОКИО

МАЙ—ТЭМСЭЛЭЙ ҺАРА

ТАСС

Япон ажалшадай хабарай заншалта тэмсэл дүүрэжэ байна. Салин хүлһыень дээшэлүүлхэ, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, хүн зоной пенсиинь нэмээхэ, медицинскэ хангалта һайжаруулха эрилтэ эдэнэр табина.

Ерэхэ неделиин тэгэндэ бүгэдэ нийтын дүрбэн үдэрэй забастовко үнгэргэхөөр хабарай тэмсэл эмхидхэхэ совет хараална.

БЕЙРУТ

Р. СОЛЬХЫН МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

«Ливанай ба Палестинын хоорондохи харилсаанда шэнэ хүгжэлтэ дэбжэлтэ туйлагдажа байна» гэжэ Ливанай премьер-министр Р. Сольх мэдүүлбэ.

Палестиные сүлөөлхэ эмхиин түлөөлэгшэд Абдель Салех ба Абу Айядтай уулзажа хөөрэлдэһэнэйнгөө һүүлээр премьер-министр иимэ мэдүүлгэ хээ. Катаиб гэдэг партиин фалангистнуудай ба палестинынхидэй хоорондо һаяхан болоһон зэбсэгтэ хёмороо зүришэлдөөндэ үндэһэлэн, Ливанай ба Палестинын хоорондохи харилсаанай асуудалые эдэнэр зүбшэн хэлсэһэн байна.

Элдэб асуудалнуудаар Ливанай, Палестинын хоорондохи харилсаае үргэдхэн бэхижүүлхэ шухала гэжэ эдэнэр үгэеэ ойлголсоо.

НЬЮ-ЙОРК

Эхэ орондоо бусаха эрилтэ табина

ТАСС

Сайгон захиргаанай бэеэ тушаахын урда тээхэнэ Холбоото Штадууд руу хүсөөр, баалалтаар абаашагдаһан Урда Вьетнамай хүн зон Эхэ орондоо бусаха эрилтэ американ засагаархидай урда табиба.

Американ информационно агентствэнүүдэй мэдээсэлнүүдэй ёһоор, мүнөө Агандахи (Гуам арал) американ сэрэгэй лагерьта хааглаһан Урда Вьетнамай сэрэгэй алба хаагшад байһан бүлэг хүнүүд Эхэ орондонь бусаха эрилтэтэй бэшэг США-гай президент Дж. Форддо эльгээбэ. Энэ бэшэгынь буруушаагдаа гэжэ США-гай далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй Марианска аралнуудтахи сэрэгүүдые командалагша вице-адмирал Дж. Моррисон мэдүүлээ.

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Урда Вьетнамһаа гаргагдаһан хүнүүдэй 90 гаран процентдэ Эхэ орондоо бусабал үлүү дээрэ байна гэжэ сенатор Дж. Макговерн Иллинойско университедтэ үгэ хэлэхэдээ, тэмдэглээ. Орондоо бусахадань, эдэнэртэ ямаршье аюул тохёолдохогүй байна. Урда вьетнамайхидай Эхэ орондоо бусахын тула США таарамжатай байдал хангаха ёһотой гээд сенатор хэлэбэ.

ВАШИНГТОН

США-гай президентын шиидхэбэри

ТАСС

Холбоото Штадуудта гадаадаһаа асарагдаһан нефтьдэ алба гайли түлбэри саашадань дээшэлүүлгые һараар хойшолуулха гэһэн шиидхэбэри абаһан тухайдаа президент Дж. Форд соносхоо. Энэ хадаа элшэ хүсэнэй кризисһээ уламжалан, правительствын табиһан программын хубинь болоно. Өөһэдынгөө элшэ хүсэнэй технологиие, элшэ хүсэнэй нөөсэ баялигуудые хүгжөөхын тула гадаадаһаа нефть асаралга хорообые правительствын түсэб дотор хараалагдана.

ВАШИНГТОН

Дахинаа тэһэлэлгэ хэбэ

ТАСС

200 килотонно тринитротолуол хүсэтэй ядерна тэһэлэлгэ Невада штадтахи полигондо газар доро хэгдээ гээд США-гай элшэ хүсэ шэнжэлхэ управлени мэдээсэбэ.

УНШАГТЫ, һонирхохол байхат

СЕЛЕКЦИОНЕР-СЭРЭГШЫН ВИШНИ

ЛИПЕЦКЭ областиин ... соо «Жуковская» гэжэ ... вишни илангаяа һайнаар ... баран сэсэглэдэг юм.

Селекционер С. В. Ж... И. В. Мичуринай һурагш... нэгэниинь байгаа. Эсэгэ ... ноо хамгаалгын Агууехэ ... най эхиндэ тэрэ тур... шэнжэлгээ орхижо, һайн ... раараа фронтдо ошоод, ... ороноо хамгаалха үедөө ... рай үхэлөөр унаһан юм. ... дэ байха үедөө тэрэ ... олон сорт бии болгоо ... Эгээл эрхим һайн сорт... жэмэсые тэрэнэй хани ... саашадань үргэлжэлүү... байна.

Энэ вишни эгээл ... тайнь байгаа. Энэ үрэ ... үндэр баян ургаса ... гадна, бэшэнһээ урид ... дэг юм. Липецкэ облас... бүхы саадууд соо иимэ сорт... вишни ургуулагдана. Тур... гын станцинуудта селек... нернүүдэй хоёрдохи ... ажаллана. С. В. Жуковай ... бүүн — биологиин эрдэ... кандидат О. С. Жуков ... тоодо оролсоно.

ҮГЫ БОЛОХО ТУЙЛДАА ХҮРЭҺЭН БАЙГАА

АМЕРИКЭ түбидэ ами... даг, коморой шухаг олон ... тадые хорото мүүхайгаар ... далга Холбоото Штад... эдэнэй олохониие үгы ... байна.

Жэшээнь, һаяа хада си... кан крокодил Флорида шта... омогорхол гэжэ тоолог... байһан юм. Американ зоол... гуудай баталһанай ёһоор, ... нөө иимэ крокодилнууд ор... доо 20 шахуу үлэнхэй.

Хэзээ нэгэтэ Аризон... Техасай үргэн ехэ газар ... да дээрэ амидардаг ба... хоморой шухаг мексикан ... эсэслэн үгы болохо туй... хүрэнхэй. Багсаамжаар ... эдэнэр 200 хүрэхэгүй үлөө...

Дотоодын хэрэгүүдэй ... нистерствын мэдээсэл... ёһоор, мүнөө үедэ эндэ ... дардаг 190 ан амитан үгы ... лохо туйлдаа хүрөө ... али он жэл үнгэрхэ ... үсөөржэ байнхай.

ХҮН ЭРЕЭН ГҮРӨӨҺЭНДЭ ТУҺАЛ...

«ХҮН байгаалида туһал... ёһотой» гэһэн уряа доро ... диин эгээл ехэ заповедн... дэй нэгые эмхидхэн ... гуулха ябуулга Мадхья-П... деш штадта үнгэргэгдэж... на. Саашадаа тэрэ орон... циональна парк болго... юм. Һүүлэй үедэ Индид... лээд үсөөрһэн эреэн гүр... эндэ гол түлэб байлгагд... хараалагдана.

«САГААН БААБГАЙ» ГЭҺЭН ЯБУУЛГА

АРКТИКАШЬЕ ГАНЦАА...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо...

г. Улан-Удэ, ул. Ленина...